

KIR. KÖZJEGYZŐK KÖZLÖNYE

Folyóirat a perenkívüli törvénykezés és a közjegyzői gyakorlat számára

Felelős szerkesztő és kiadó: SZEMERJAY-PETRÁN TIBOR Dr. A MAGYARORSZÁGI KIR. KÖZJEGYZŐK budapesti kir. közjegyző.

KIADJA:

ORSZÁGOS EGYLETE.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, XIV., Thököly-út 39. Telefon 297—069.

Magyarországi Királyi Közjegyzők Országos Egyletének postatakarékpénztári csekk számlája: 41.951.

A közjegyzői szervezetek 1940. évi munkája

A magyar kir. közjegyzőség legfontosabb hivatalos szervezetei március utolsó napjaiban tartották évi rendes közgyűlésüket. A budapesti kir. közjegyzői kamara, az ország legnagyobb létszámú, fővárosi helyzeténél és súlyánál fogva is vezető kamarája, a kar egyik hatósági szervezete, a Kir. Közjegyzők és Közjegyzőjelöltek Nyugdíjintézete, a kar szociális szervezete és a Magyarországi Kir. Közjegyzők Országos Egylete, a kar társadalmi szervezete ezeken a közgyűléseken számoltak be egy évi munkásságukról. Mindhárom szervezet nehéz időkben komoly, céltudatos munkát végzett. Ezt a közjegyzői kar, — elismerve, hogy mindhárom szervezet vezetősége hivatása magaslatán fejt ki a kar és az intézmény érdekében értékes irányító munkásságot, örömdeteszen állapíthatja meg.

Mindhárom közjegyzői szervezet 1940. évi működéséről szóló beszámolót — a nehéz viszonyok kényszerű megállapítása mellett — a hazafias öröm felemelő érzése lengi át. Öröm a Magyarországnak igazságot szolgáló eljárásnak további nagyjelentőségű eredményei felett. A beszámolók további vonatkozásokban az egyes szervezetek különleges munkásságának eredményes részleteit sorolják fel. Egyértelműen foglalkozik végül mindhárom beszámoló a közjegyzői kar időszerű problémájával, a közjegyzői rendtartás legalábbis novelláris módosításának szükségességével.

Bár a rendtartási hivatalos novella tervezet részleteit pontosan még nem ismerhetjük s így e tekintetben ahhoz érdemben megjegyzéseket nem is fűzhetünk, mégis ismételt és örömmel, legalábbis őszintén előlegezett örömmel állapíthatjuk meg, hogy a legilletékesebb helyen a rendtartás reformjával, avagy legalább novellájával komolyan foglalkoznak. E tekintetben több ízben tettek már határozott nyilatkozatot mind az igazságügy-

A közjegyzői szervezetek 1940. évi munkája.

A budapesti királyi közjegyzői kamara közgyűlése.

Magyarországi Kir. Közjegyzők Országos Egylete közgyűlése.

A nyugdíjintézet közgyűlése.

Az erdélyi közjegyzők kinevezése.

Közlemények.

Teleki Pál

Délvidék is visszatér...

Kinevezések.

Halálozás.

A kolozsvári kamara alakuló ülése.

Ujabb erdélyi közjegyzői állások rendszeresítése.

Az óvás újabb elengedése.

Végrendeletek nyilvántartása.

Különös meghatalmazás házassági perben.

Magánmunkálat, vagy közhivatalnoki ténykedés?

A közjegyzői tulajdonban levő gépkocsik leállítás alól való felmentése.

Közgazgatási bírósági ítélet a közjegyzői díj és költségkövetelések adóztatása kérdésében.

Közjegyzői díj magánmegbízásért.

Közjegyzőjelölt működhet-e főnöke távollétében?

A közgazgatási hatóság aláírás hitelesítési joga.

A magyar-német hitelesítési egyezmény (1941:III. t.-c.) ideiglenes alkalmazása.

Állásközvetítések.

Kihirdetett törvények.

Rendeletek.

Jogi- és illetékügyi irodalmi szemle.

Magyar Jogi Szemle.

Gazdasági Jog.

A budapesti ügyvédi kamara évi jelentése.

Illetékügyi Közlöny.

Joggyakorlat.

Magánjog.

Telekkönyvi jog és eljárás.

Szerkesztői üzenetek.

G. F. dr.

S. T. dr.

S. I. dr.

miniszter, mind pedig az igazságügyminisztérium illetékes vezető tisztviselői; legutóbb pedig a kérdés határozott formában mint a közeljövő egyik kormányzati teendője szerepelt a miniszterelnöknek a képviselőházban és a felsőházban tartott bemutatkozó beszédében is.

A magyar közjegyzői kar megnyugvással veheti tudomásul munkásságának hivatalos elismerő értékelését s a komoly jogszolgáltatási szerepkört betöltő intézmény kifejlesztését szolgáló illetékes gondoskodást.

A budapesti királyi közjegyzői kamara közgyűlése

A különböző közjegyzői szervezeteknek március hó 29. és 30. napján megtartott közgyűléseinek sorát a budapesti kir. közjegyzői kamara 29-én tartott közgyűlése vezette be. A közgyűlést *Lázár Ferenc* dr. felsőházi tag, a kamara elnöke vezette s azon jelen voltak még a kamara tagjai közül: *Antalfy Zsiros Aladár* dr., *Bares Ernő* dr., *Bathó Kálmán* dr., *Benkő Lajos* dr., *Botka László* dr., *Cholnoky Imre* dr., *Csiky Ödön* dr., *Csomasz Béla* dr., *Fabinyi Leó* dr., *Fabuss Béla* dr., *v. Fekete László* dr., *Fésüs György* dr., *Fodor Antal* dr., *Haller Károly* dr., *Hedry Aladár* dr., *Homoki Nagy László* dr., *Horváth Gedeon* dr., *Horváth Kamilló* dr., *Hulin Gábor* dr., *Jakab Zoltán* dr., *Joannovits Jenő* dr., *Kaprinay Endre* dr., *Kepes János* dr., *Kiss Bálint* dr., *Kiss Lajos*, *Konkoly Thege Sándor* dr., *Kovácsy Zoltán* dr., *Krenner Zoltán* dr., *Lénárt Dezső* dr., *Löcherer Géza* dr., *Markó István* dr., *Matheovits Ferenc* dr., *Meixner László* dr., *Mike Lajos* dr., *Morvay Zsigmond* dr., *Ónody Gábor* dr., *Ónody Kálmán* dr., *Pálovich István* dr., *Pekker Emil* dr., *Pesthy János* dr., *Pirk Ede* dr., *Richter Richárd* dr., *Rónay Tibor* dr., *Sárközy Sándor* dr., *v. Somogyi Béla* dr., *v. Susich Ervin* dr., *Szemerjay-Petrán Tibor* dr., *Szentiványi Géza* dr., *Szmrecsányi Pál* dr., *Török Béla* dr., *Vukovich István* dr., *Warga Benjamin* dr., *Zeis Károly* dr. Megjelentek továbbá a következő jelöltek, illetve helyettesek: *Apáthy Árpád* dr., *Belesák László* dr., *Diemár Kálmán* dr., *v. Gyenes Sándor* dr., *Horváth Zoltán* dr., *Katona József* dr., *Konrád Gyula* dr., *Mihai Mihály* dr., *Patzkó Tibor* dr., *Schimies Béla* dr., *Szőke István* dr., *Tóth Endre* dr., *Veverán György* dr.

A közgyűlést *Lázár Ferenc* dr. a következő emelkedett szellemű, a közjegyzői intézménnyel kapcsolatos kérdésekkel hozzáértő szakszerűséggel foglalkozó beszéddel nyitotta meg:

„Amióta szerencsém van e nagyérdemű testület élén állani, közgyűléseinket imádsággal kezdettem; hitet tettünk Istenünk és Hazánk mellett és bízva bízunk Magyarország feltámadásában. Ez a változatlan hitünk és bizalmunk immár nem kis részben valóra vált.

Gyönyörű hazánknak szépséges részei tértek hozzánk ismét vissza, s meg van minden reménységünk, hogy azok a területek

melyeket a magyar lélek, a magyar szorgalom és munka s a magyar kultúra tett értékes és jellegzetes részévé Európa művelt társadalmának, a hit, az erő és a műveltség forrásához, a magyar Géniushoz ismét mind visszatérnek s a magyarság ismét teljesítheti az emberi eszme szolgálatában eddigi eredményes munkásságát, — mely alkalmassá tette őt az emberiség lelki és fizikai élet-nívójának emelésére a krisztusi eszmény szolgálatában és a nemzeti célkitűzések útján; — s a megerősödött magyar faj hegemoniáját e hazában vitathatatlan és uralkodó gondolatává téve, — elér a harmonikus és egységes független Nagy Magyarország realizálásához.

Ennek a gondolatnak és célnak a megfelelő, eredményes, nívós szolgálata, — minden foglalkozási ágának, — minden magyar intézménynek, tehát nekünk királyi közjegyzőknek és kamaráknak is elsőrendű kötelessége.

Tudjuk jól, hogy a kir. közjegyzőt, mint egy kiválasztott és eleve a közbizalomra méltónak deklarált személyt állítja az államhatalom a lakosság elé. Nyilvánvaló tehát, hogy az így kiválasztott személynek első kötelessége, hogy erre a bizalomra úgy szellemi, mint erkölcsi és lelki vonatkozásban is mindenképpen méltó legyen.

Ennek egyik első előfeltétele hogy a kiválasztásnál elsősorban az erkölcsi szempont döntsön, s csakis szellemileg, lelkileg és jellem tekintetében nagy mértékben felruházott személy állíttassék a jogász kvalifikáció, lelki emelkedettség és jellembeli kiválóság irányában oly nagy követelmények kielégítését kívánó helyre, — mert az intézmény feladatának kellőképpen csak így felelhet meg.

Egyéb pályákon teljesített esetleges szolgálatok az illető pályán bíraltathatván el igazságosan, általában az illető pályán jutalmazhatók. A közjegyzői pálya a közbizalomra, jogász szaktudásuk, kivételes lelki és szellemi emelkedettségük és jellembeli kiválóságuk folytán különösen kvalifikált egyéneknek nyitható meg.

Ha ezen elvek nem valósulnak meg, úgy a kar és az intézmény nívója és szolgálata alászáll és a hibátlanul működők jól megérdemelt hírnevét is a rosszul kiválasztottak gyarlóbb munkája sokszor megtépázza, — amiért a felelősség nem is annyira a rosszul kiválasztottat, — mint inkább a kiválasztót terheli.

A közjegyzői intézménynek egyik alappillérje, legfőbb tartóoszlopa, — amihez hozzányulni nem szabad, — a kir. közjegyzői függetlenség. Ez vonzza a pályára és tartja a pályán az értékeket,

— s annak lazulása romba döntheti, karakteréből kiforgathatja, értéktelenné és alkalmatlanná teheti az egész intézményt.

A függetlenséget, egyrészt a lelki, szellemi felkészültségbeli, a legnagyobb képzettséget jelentő kiemelő fegyverzet, — másfelől az anyagi bázis, — jelenti.

Aki bármelyik tényezőt gyengíti, összetöri, vagy megbolygatja, az e bevált intézmény épületét döntheti romba, — s lehet annak sírásója. — Mi hisszük és bizton reméljük, hogy erre a szomorú és bűnös szerepre senki nem vállalkozik.

Reméljük, hogy a magyar közintézmények mindegyikének az erősítése, kifejlesztése, modernizálása, a célnak mindjobban megfelelő kiépítése, — a szándéka mindazoknak, kik a végből hivattak el, hogy e hazában építsenek, alkossanak és ne romboljanak.

Intézményünk körében is ilyen alkotást és kiépítést jelent a 66 éves közjegyzői intézménynek korszerű, egészséges reformja, melynek célja, mint említém csak a kiépítés és nem a rombolás lehet. A reform csak a vezető gondolat, — a közjegyzői függetlenség — jegyében lehet egészséges s ezért további újabb szükségtelen korlátozások, beavatkozások mellőzendők.

Az emberek vagyoni és családjogi életének problémái nagyon helyesen mind jobban a megnyugtató és gyors perenkívüli eljárások és egyezségek útján kell, hogy intéztesse. Az ilyen egyezségi és perenkívüli eljárások intézésére kipróbáltan alkalmas személy és hatóság a kir. közjegyző s ép ezért a nagyközönség érdekeit szolgálják, ha a közjegyzői hatáskör megfelelő és alkalmas kiterjesztésével a közjegyzői gyors, igazságos és nem drága munkát minél hozzáférhetőbbé teszik.

Ebben az irányban úgy az Igazságügyminiszter úr valamint munkatársainak nem kis része nagy megértést tanúsít, miért is a közelgő reform elé bizakodó várakozással tekinthetünk.

Reméljük, hogy a szerzett jogok tiszteletben tartása mellett hosszabb időre ismét életerőssé és a köz érdekében működésre alkalmassá és virágzóvá tehetjük intézményünket.

Ezek a problémák foglalkoztatnak e pillanatban, — amidőn megjelent kartársaimat szeretettel üdvözlöm s a budapesti kir. Közjegyzői Kamarának a mai napra szabályszerűen összehívott évi rendes közgyűlését megnyitom.

A kamara 1940. évi működéséről szóló jelentést Meixner László dr. titkár terjesztette ezután elő. A jelentés bevezető része a következő:

„Amidőn egy álomszerűen gyorsan lefolyt és világpolitikai eseményekben bővelkedő esztendő után ismét összejöttünk, hogy a kamara tevékenységéről beszámolót tartsunk, — immár harmadizban vagyunk abban a rendkívüli szerencsés helyzetben, hogy évi jelentésünket a forró hála szavaival kezdhethetjük a Gondviselés, a Főméltóságú Kormányzó Úr és azok iránt, akik az ország kormányrúdjá mellett állva a nemzetet felelőségteljes szívvel, politikai realitással, hideg fővel vezették, visszaszerezték a tőlünk elrabolt ezeréves keleti országrészeket és Erdély tekintélyes részét.

Az ország tovább gyarapodott területben, erkölcsi erőiben, tényezővé váltunk Európában s ma újra építjük azt a szentistváni birodalmat, amelyet 22 évvel ezelőtt az igazságtalanság és tudatlanság szétdarabolt. Köszönjük mindezt a baráti nagy német és olasz nemzetek támogatásán és az egyetemes magyarság erkölcsi erőin túl, a több mint két évtizedig elszakított véreinknek, azok hitének, bizalmának és kitartásának, — és a történelmet formáló ama erőknek is, amelyek hatalmasabbak minden fondorkodásnál, mesterkedésnél és erőszakosan megmerevített határoknál.

Ezúttal a keleten felszabadított testvéreket köszöntjük és üdvözljük, akik most már velünk együtt fogják a magyar nemzet további fejlődését és örökéletét szolgálni és biztosítani.

Megállapítja — tovább — a jelentés, hogy a rendkívüli idők még tartanak s ezért a beszámoló ez alkalommal is korlátozottabb. Ezúttal sem foglalkozik a jelentés részletesen az elmúlt év, jogalkotásával, — mégis nem mulaszthatja el kifejezni aggályát a tekintetben, hogy a mai jogalkotásban a törvénnyel való szabályozással szemben túlteng a rendeleti intézkedés. A Budapesti Közlönynek az 1940. évben közzétett miniszteri rendeletek összesítő mutatója tanúsága szerint *1193 rendelet jelent meg az elmúlt évben*. Önként felvetődhetik az a kérdés, hogy a rendeleteknek ilyen tömeges száma mellett fennállhat-e az a tétel, hogy a rendelet nem ismerése, nem tudása — nem tekinthető mentesítő körülménynek! A túltengő rendeleti jogalkotás módszerét nem tartja a jelentés alkalmasnak a jog rendszeres fejlesztésére és ez a módszer nem fedezheti a klasszikus jogalkotás fogalmát.

Felemlíti a továbbiakban a jelentés, hogy Radocsay László dr. igazságügyminiszter a közjegyzői kar és intézmény iránt érzett megbecsülő jóindulatának minden adott alkalommal tanujelét adta, — a kamara társasvacsoráit az igazságügyi kormányzat magas funkcionáriusaival együtt két ízben is megtiszteltette személyes megjelenésével. Az igazságügyi tárca költségvetésének parlamenti tárgyalása során elhangzott kijelentéseivel pedig igazolni látja a jelentés azt a jogos reménykedést, hogy a közjegyzői intézmény- és kar jövőjét úgy tárgyi, mint személyi tekintetben biztosítani fogja. De a közjegyzőhelyettesi kar jövőjét és jogos igényeit is biztosítottak látta a jelentés Radocsay igazságügyminiszternek a költségvetés tárgyalása alkalmával elmondott beszédének ama részével, amidőn kijelentette, hogy ameddig a közjegyzőhelyettesek egészen jogos igényei kielégítést nem nyernek, mást nem nevez ki közjegyzői állásra.

Hálával és köszönettel regisztrálja a jelentés Petró Kálmán országgyűlési képviselőnek, az igazságügyi tárca költségvetési előadójának a

közjegyzői intézmény eddig igen gyakran nélkülözött beható és jóindulatú méltánylását.

A Kir. Közjegyzők Közlönyéről emlékezik meg ezután a jelentés az alábbiakban:

„Örömmel emlékezünk meg arról a körülményről, hogy a Kir. Közjegyzők Közlönye elérkezett 40-ik évfolyamához. A lap mindenkor célkitűzéseinek megfelelő, jó munkát végzett a közjegyzői intézmény kiépítésére és tökéletesítésére s a lapnak ily irányú alapos munkásságát elismerték az Igazságügyminiszter úr és az ő vezető munkatársai és a közjegyzői szervezetek vezetői is. Dr. Lázár Ferenc Kamaránk elnöke különösen hangsúlyozta, hogy a Kir. Közjegyzők Közlönye mindig önérzetes és nívós szószólója volt a magyar jogszolgáltatás érdekeinek és a helyesen felfogott igazságügyi politikának. Hálás köszönetünket fejezzük ki a Közlöny volt főszerkesztőinek és szerkesztőinek, valamint ezt a munkát ezidőszertől egyedül vállaló dr. Szemerjay-Petrán Tibor kartársunknak, akinek jövő munkájára a lap 40-ik évfordulója alkalmából a Mindenható áldását kérjük.“

Majd a Kir. Közjegyzők és Közjegyzőjelöltek Nyugdíjintézete fennállásának 10 éves jubileumát méltatja a jelentés a következőkben:

„Szeretettel emlékezünk meg a Kir. Közjegyzők és Közjegyzőjelöltek Nyugdíjintézete fennállásának közeli 10 éves fordulójáról. — Hálásan köszönjük mindazoknak eredményes munkásságát, akik közreműködtek e nemes intézmény létrehozásában és megszervezésében. A Nyugdíjintézet első elnöke dr. Hedry Aladár nehéz és áldozatos munkát fejtett ki s a kezdet nehézségeit eredményesen küzdötte le. Az elnöki tisztségben ezután dr. vitéz Fekete László öt éven át vezette az intézetet s az ő fáradhatatlan és igen értékes munkájának, vezető és szervezőképessége kiválóságának köszönhetjük az 1934. június 13. napján életbeléptetett 15.600 I. M. számú rendeletet, mely kiküszöbölte úgy az adminisztrációban, mint a 1700/1931. I. M. rendelet intézkedéseiben észlelt hiányokat. Dr. Cholnoky Imre immár négy évi működése idejére esik a megnagyobbodott ország Nyugdíjintézetének vezetése, — aki valóban pihenést nem ismerő, erélyes elnöki működésével változott körülmények és nehéz viszonyok között mindannyiunk elismerését érdemelte ki.“

Az ügyvédi karral való belső, meleg kapcsolattal, a közjegyzői kar egyes tagjait ért kitüntetésekkel, a kamara szociális tevékenységével foglalkozik a jelentés további része, s ezt követően megállapítja, hogy a közigazgatási szerveknek és hatóságoknak a közjegyzői hatáskörbe való jogtalan beavatkozása a belügyminiszter 33.766/1938. IV. szám alatt kiadott körrendelete ellenére is folytatódott. Községi jegyzők, rendőrhatalóság, adóhivatal, sőt megyei város polgármesere is — legtöbbször az illeték rendeletek figyelmen kívül hagyása mellett — az 1874. évi XXXV. t.-c. 92. §-a és az 1886. évi VII. t.-c. 27. §-a rendelkezései ellenére okiratokon névaláírásokat hitelesítettek. Ezek a ténykedések nemcsak jogtalan beavatkozások a közjegyzői hatáskörbe, hanem a kir. kincstár érdekeinek megsértése is, éppen azok részéről, akiknek eme állami érdekek megóvása egyik első kötelessége. A kamara minden tudomására jutott esetben a megtorló intézkedések megtétele végett a hitelesítő hatóság, vagy személy felettes hatóságánál a feljelentést megtette.

A jelentés különös része a kamara beléletének fontosabb adatait közli ezután kegyeletteljes szavakkal emlékezik meg a kamara érdemes tagjai Páska Simon dr., Gyapay Ede dr. és vitéz Bodroghy Ferenc dr. elhalálzásáról. Felemlíti itt még a jelentés, hogy a kamara területén két közjegyző mondott le állásáról, egy közjegyzőt pedig a kamara felfüggesztett állásától az ellene hozott jogerős vád alá helyezési határozat következtében.

A kamara területének változására vonatkozó adatok és a kamara területén működő közjegyzők személyében történt változások felsorolása után közli a jelentés, hogy a kamaránál az elmúlt évben 1861 beadványt iktattak. Az év végén nem maradt elintézetlen ügydarab. A múlt évben egy rendes közgyűlést és 31 választmányi ülést tartottak. Segély- és adomány címén kiutaltak összesen: 2.600.— pengőt. A kir. közjegyzőkről vezetett névjegyzékbe bejegyezték 9 közjegyzőt, töröltek 4 közjegyzőt. A jelölttekről vezetett lajstromba bejegyezték: 31 jelöltet, töröltek 30 jelöltet. A kamarához 22 panasz érkezett.

A felügyeleti adatok közlését követően felsorolja a jelentés azokat a felterjesztéseket és véleményes jelentéseket, amelyeket a kamara különböző ügyekben különböző minisztériumokhoz intézett. Ezekről a felterjesztésekről annak idején a Kir. Közjegyzők Közlönye esetenként megemlékezett.

A közjegyzőhelyettesekkel kapcsolatosan megállapítja a jelentés, hogy a kamara és annak elnöke az 1940. évben is minden adódott alkalommal a legmelegebben pártolta és képviselte azok érdekeit. Ennek a támogatásnak jelentős része volt abban, hogy az elmúlt évben a kamaránál bejegyezve volt négy közjegyzőhelyettes nyert közjegyzői kinevezést. Az évi minősítések alkalmával megállapították, hogy igen sok egészen kiváló minőségű és kinevezésre minden tekintetben alkalmas és érdemes helyettes működik a kamara területén. Megjegyzi a jelentés, hogy a helyettesek minőségének a fennálló rendelet szerint előírt módját nem tartja teljesen megfelelőnek és célravezetőnek. A helyettesek közül sokan, de különösen Hirkó Boldizsár dr., Östör András dr. és Pulay József dr. az elmúlt évben is alapos jogirodalmi tevékenységet fejtettek ki. Külön kiemeli a jelentés Pulay Józsefnek a Magyar Jogmívesek Társaságának április 4. napján megtartott összejövetelén felolvasott „A magyar nép magánjogi gondolkodás módja középkori oklevelek tükrében“ című komoly jogászti értékű értekezését.*

Az ügyforgalmi és tevékenységi kimutatás adatainak ismertetése előtt arra mutat rá a jelentés, hogy az alább is közölt adatok a kamara területéhez ezidőszert tartozó 96 közjegyzői iroda ügyforgalmi és tevékenységi kimutatásának adatait szemléltetik, — míg az elmúlt évi kimutatásban nem szerepeltek még a beregszászi egyik, a huszti, nagyszöllősi, nagybereznai, szobránci, técsői és rahói, valamint az ilosvai irodák adatai. Abból a körülményből, hogy múlt évi kimutatás 88 közjegyzői iroda ügyforgalmi adatait tartalmazta, — az alábbi kimutatás pedig 96 közjegyzői iroda adatait mutatja ki, megállapítható, hogy egészen tekintélyes ügyforgalom csökke-

* A kitünő értekezés az országos egyület kiadásában nyomtatásban is megjelent.

nés állott be az 1940. évben. Egyedül az örökösödési ügyek és a magánbeadványok száma mutat némi emelkedést. Külön megemlíti a jelentés, hogy a Kárpátalján működő nyolc közjegyzői iroda ügyforgalmára esik: a 29.586 örökösödési ügyből 4.963, — a 61.855 másolat hitelesítésből 7.302, — az 5.544 fordításból 1.785. A kamara területéhez tartozó 96 közjegyzői iroda ügyforgalmi kimutatásában szereplő, összesen 4.158 magánbeadványból a 27 budapesti kir. közjegyzői irodára esik együttesen összesen 184. A váltó óvások nemcsak értékükben csökkentek, hanem számban is lényegesen, mintegy 6,5%-al, mert a 5130/1940. M. E. számú és ezt követően kiadott további rendeletek folytán az óvatolások csaknem teljes hat hónapig szüneteltek, ami különösen a városokban és a fővárosban működő kir. közjegyzőknek jelentős jövedelem kiesést okozott.

A kamara, valamint a területén működő kir. közjegyzők ügyforgalmi adatait egyébként az alábbiakban közli a jelentés.

A) Személyi adatok:

	1940.	1939.	különbözet
1. Kinevezett közjegyző	95	95	
Megbízott közjegyző	1		
2. Jelölt	54	60	— 6
Ezek között helyettes	47	46	+ 1
3. Segéd személyzet	179	162	+ 12

Az ilosvai kir. közjegyzői állás igazságügyminiszteri kinevezés által még nem nyert betöltést, — ott ezidőszerint is a katonai közigazgatási hatóság által megbízott közjegyző működik.

B) A Kamara ügyforgalma:

	1940.	1939.	különbözet
1. Beadvány érkezett	1.861	2.327	— 466
Ebből: elintézve	1.861	2.327	— 466
pályázati kérvény	50	308	— 258
2. Megüresedett közjegyzői állás	5	6	— 1

C) Panaszok és fegyelmi ügyek:

	1940.	1939.	különbözet
Panasz érkezett	22	22	
Ebből: a) közjegyző ellen	21	21	
b) helyettes ellen	1	1	
A panaszok elintézése:			
a) a fegyelmi bírsághoz áttéve	—	1	— 1
b) saját hatáskörben elintézve:			
1. megszüntetéssel	10	8	+ 2
2. más módon	5	8	— 3
c) folyamatban maradt	7	5	+ 2

D) A kir. közjegyzők ügyforgalmi és tevékenységi kimutatása:

	1940.	1939.	különbözet
a) Ügyszám	39.041	40.223	— 1.182
b) Óvás	9.152	23.624	— 14.472
c) Megindult örökösödési ügy	22.776	18.811	+ 3.965
d) Bírói megbízás	472	482	— 10
e) Másolat hitelesítés	61.855	75.519	— 13.664
f) Fordítás	5.544	6.632	— 1.088
g) Magánbeadvány	4.158	2.644	+ 1.514

ad. a) Az ügyszámok részletezése:

	1940.	1939.	különbözet
Közjegyzői kényszer alá eső	2.008	1.698	+ 310
Egyéb okirat	6.912	5.277	+ 1.635
Halálesetre szóló rendelkezés	1.741	1.468	+ 273
Egyéb tanúsítvány	4.139	4.020	+ 119
Névaláírás hitelesítés	23.938	27.471	— 3.533
Ebből a T. e. 56. §-a alaján kiadott tanúsítvány	3.571	3.459	+ 112
melyből szegényjogos	2.396	2.466	— 70
I etét	298	279	+ 19
Közokirattá minősített magánokirat	5	10	— 5

ad. C) Az örökösödési ügyek részletezése:

	1940.	1939.	különbözet
Az eljárás megindult	22.776	18.811	+ 3.965
Az előző évről maradt	6.810	2.604	+ 4.206
Elintézendő volt	29.586	21.415	+ 8.171
Ebből befejezve	23.529	16.343	+ 7.186
Folyamatban maradt	6.057	5.072	+ 985
Örökösödési bizonyítvány	74	100	— 26

A jelentés szerint a statisztikai adatok is igazolják, hogy az általában csökkenő ügyforgalom, az emelkedő regie költségek és közterhek, a mindennapi élet megdrágulása és a változatlan díjszabás mellett a közjegyzői kar szerény, csendes, áldozatos munkájával kivészi részét a nemzetépítő nagy feladatok megvalósításából.

A gondosan egybeállított jelentés befejező részét itt adjuk:

„A magyar nemzet húsz évvel ezelőtt Trianonban csaknem hősi halált halt. — Most újból egy méreteiben soha el nem képzelt világdrámának vagyunk szemlélői, amikor is emberek milliói állanak fegyverben a modern technika csodás eszközeivel felszerelten. — A szorongó emberi szivekben feszült várakozást látunk mindenfelé, mert érezzük, hogy a nagy döntés ideje közel van, de a nagy elhatározások horderejét belátni tökéletesen nem tudjuk. Szilárdan hiszünk egy boldogabb keresztény, szociális, szent-istváni magyar birodalom kialakulásában, egy erősebb, lélekszámban meg-

növekedő, újra a régi határoktól körülvelt haza eljöveteleiben, amelynek felépítéséhez a világveszélyek közepette mi is a haza oltárára helyezzük minden tudásunkat, szellemi és fizikai erőnket. Az összefogás jegyében hívunk mindenkit ehhez a nemzetépítő munkához, mert vigyáznunk kell, hogy a világegésben el ne hamvadjunk, és mert a magyar nemzet örökké élni akar és nem újra hősi halált halni!”

A közgyűlés a kamara működéséről szóló jelentést néhány rövid felszólalás után elfogadta. Hasonlóan fogadta el a közgyűlés a kamara zárószámadását, az e tárgyban készült számvizsgálói jelentést, valamint az 1941. évre egybeállított költségvetést. A zárószámadás szerint a kamara bevételeinek összege az 1939. évről áthozott készpénzmaradvánnyal együtt 15.028.01 P. A kiadások összege volt 9.086.48 P., s így pénztári maradvány 5.941.53 P. Ehhez járul még a kamara vagyonaként hátralékos tagdíjak címén 841.10, hátralékos bejegyzési illeték és pénzbírság címén 1.732.40 P. Ugyhogy a kamara összvagyon 8.515.53 P. A kiadásokból személyi kiadás volt 2.400.— P., dologi kiadás, segélyek és adományokkal együtt 6.686.48 P.

A közgyűlési tárgysorozat végén megejtett választások eredménye a következő: elnök *Lázár Ferenc* dr., elnökhelyettes *Körössy Bertalan* dr., titkár *Meixner László* dr., a választmány rendes, illetve pótagjai: *Barcs Ernő* dr., vitéz *Fekete László* dr., *Hedry Aladár* dr., *Joannovits Jenő* dr., *Krenner Zoltán* dr., *Szemerjay-Petrán Tibor* dr., *Szentiványi Géza* dr. és *Tárczay Rezső* dr.

Magyarországi Kir. Közjegyzők Országos Egylete közgyűlése

A Magyarországi Kir. Közjegyzők Országos Egylete a nyugdíjintézet közgyűlését közvetlenül megelőzően március 30. napján tartotta meg rendes évi közgyűlését a budapesti kir. törvényszék egyik polgári tanács-termében. A közgyűlésen ugyanazok voltak jelen, mint a nyugdíjintézet közgyűlésén s akiket ez utóbbi közgyűlésről szóló tudósítás sorol fel. A közgyűlést *Hanny Tódor* dr. elnök, felsőházi tag nyitotta meg.

Az egylet évi jelentését *Antalffy Zsiros Aladár* dr. nagy gonddal állította össze és ugyanő terjesztette a közgyűlés elé. A jelentést a következő sorok vezetik be: „Mindenekelőtt honfiúi alázattal mondunk hálát a Mindenhatónak, hogy régi Hazánk egy része visszatért s kérjük a Mindenhatót, ne muljon el ez az év sem anélkül, hogy szeretett Hazánk elorozott részei, visszatérjenek Szent István birodalmába. Hódolattal emlékezik meg az Országos Egylet vitéz nagybányai Horthy Miklós kormányzásának huszadik évfordulójáról és kéri a Mindenhatót, hogy egészségben vezethesse továbbra is e viharos időkben, az ország hajóját.”

A Kir. Közjegyzők Közlönyének 40 éves jubileumát méltatja ezután a jelentés a következőkben: „Nagy szeretettel emlékezünk meg közlönyünkről, amely ebben az évben lépett negyvenedik évfolyamába. Az 1941. januári

szám, a jubileumi év alkalmából, nagynevű jogászaink köszöntő sorait tartalmazza. Ezek mindent magában foglaltak, amit dicséretként a közlönyről elmondani lehetne. Az egylet hálás köszönetét fejezi ki mindenekelőtt *Szemerjay-Petrán Tibor* dr. kir. közjegyzőnek, a közlöny szerkesztéséért, hogy megtartotta azon magas nívón, amelyre elődei emelték és hogy számottevő tényezője ma is a jogi szakirodalmunknak“. A jelentés ezután köszönetet tolmácsol mindazoknak, akik a közlönnyel cikkeikkel felkeresték, s elismeréssel emlékezik meg *Kepes János* dr. székesfehérvári kir. közjegyzőnek arról a munkásságáról, hogy a közjegyzői díjszabást és az ezzel kapcsolatban kiadott illetékjogi útmutatót, újabb kiadásban bocsátotta a közjegyzői kar rendelkezésére.

Az elhalt közjegyzők emlékének kegyeletteljes sorokat szentel a jelentés, majd az új kinevezésekről emlékezik meg. Ezt követően közli, hogy az összes helyettesek száma 75, ezek közül 15 évet meghaladó idő óta helyettesként működik 4, 10 évet meghaladó idő óta 16, 5 évet meghaladó idő óta 35. A helyettesek közül családos 37. Egészséges közjegyzői kar egészséges helyettesi kar nélkül meg nem lehet, ez olyan alaptétel, amelyet a közjegyzői kar mindig hangoztatott. Az egylet központi intézőbizottsága a helyettesek elhelyezése harcában ez évben is kivette részét. Így 1940. november 22. napján az egylet elnöke és a közjegyzői kar felsőházi tagjai az igazságügyminiszternél személyesen közbenjártak, hogy a keletmagyarországi és erdélyi közjegyzői állások betöltésénél a helyettesek mindenképp jogos igényei figyelembe vétessenek és az egylet külön írásbeli felterjesztést is tett ez ügyben az Igazságügyminiszterhez.

Az elmúlt év, közjegyzői szempontból jelentősebb eseményeiről a következőkben számol be a jelentés:

1. E lázas idők forгатagában egyéni érdekeink alakulása tekintetében csupán annyit említünk meg, hogy mint az ország polgárai nagyrészenek, úgy nekünk is kereseti lehetőségeink megcsappantak s különösen súlyos helyzetbe jutottak azok a kartársaink, akik huzamosabb ideig katonai szolgálatot teljesítettek.

2. Az igazságügyi kormány a szűkebb hazában legújabbán két közjegyzői állást osztott meg és pedig a kispestit s a monorit és újabb megosztásokról is érkezett hír. Bizonyos szorongó érzés vett a karon erőt, a közjegyzői állások megosztása miatt. Tudjuk azt jól, hogy egyes vidékek fejlődése szükségessé teszi a régi közjegyzőségek megosztását. Ez közérdek és ez előtt meg is hajlik az egylet. A szervezésnek azonban olyannak kell lenni, hogy a megosztott közjegyzőségek mindegyike nyugodt és biztos megélhetést nyújtson, mert a régi tradíciók megtartásához anyagi függetlenség is kell. A szerzett jogok tisztelete megkívánja, hogy valamely állás megosztása előtt mód adassék a megosztott közjegyzőség régi birtokosának, hogy a megosztás előtt megfelelő állásba áthelyeztessék, mert nem közömbös az, hogy valaki — esetleg hosszú érdemes szolgálata után — jövedelmének a felével legyen köteles megelégedni. Ez a capitis deminutio mélységes megrendüléssel járhat úgy lelki, mint anyagi vonatkozásban, amire az a kir. közjegyző bizonyára nem szolgált rá. Egyébként hivatkozik a jelentés vitéz *Fekete László*nak a közlöny decemberi számában közölt nagyvonalú cikkére, amelyben a budapesti kir. közjegyzői kamara kérelmére foglalkozik az állásszaporítás ügyével.

3. Egy további igen súlyos problémája a kir. közjegyzői karnak, a korhatár kérdése, mely már hosszabb idő óta nyugtalanítja sőt újabban állandóan izgalomban tartja a közjegyzői kart. E kérdéssel egyébként a tárgysorozat külön pontjaként fog a közgyűlés foglalkozni, a jelentés megemlíti csupán, hogy a már kinevezett közjegyzők szerzett jogait súlyosan sértené a korhatárnak bármily formában való életbeléptetése és éppen ezért azt a kar igazságtalannak és méltánytalanak tartja. Nem indokolható a közjegyzői korhatár a köztisztviselők korhatárával, mert aki köztisztviselői pályára lép, tudja hogy bizonyos szolgálati idő letelte után, nyugdíjba kell lépnie s ekkor a javadalmazásával majdnem egyenlő nyugdíjat kap, míg a közjegyző rangosztályba nincs sorozva, tulajdonképp nyugdíja sincs, hanem csupán rokkantsági díja és az is csupán 250 pengőt tesz ki. Azt pedig a közjegyzői kar méltánytalanak, igazságtalannak és elviselhetetlennek tartja, hogy az eddig fizetett nyugdíjárulékon felül, újabb járulékot szedjenek tagjaitól. Annál inkább elképzelhetetlen az, hogy a jelenlegi közjegyzői kar tartsa el a korhatárt elérő tekintélyes számú közjegyzőt, amikor ma, az idős közjegyzők száma igen nagy, különös tekintettel a felvidéki kinevezésekre is s bizonyára ezek száma, a visszatért keleti és erdélyi országrészek kinevezendő közjegyzőivel még emelkedni is fog.

4. A visszatért keleti és erdélyi országrészek területén az igazságügyi kormány 60 közjegyzői állást rendszeresített és új kamaraként a kolozsvári fog működni. Az egyesület bizonyos aggodalommal látta az eredetileg kisebb számban megállapított állások szaporítását, akkor amikor állandóan hangoztatják a visszakertült területek nagy szegénységét. Az állások betöltése tekintetében úgy véli a jelentés, hogy minden vonalon és mindig s úgy itt is bizonyára Petró Kálmán dr. az igazságügyi tárca előadójának böles figyelmeztetése talál alkalmazásra, hogy a befolyásolás mellőztessék, kivéve ha a rátermettség, alkalmasság és jogi tudás érvényesítését célozza. A közjegyzői működés csak akkor kifogástalan, ha a közjegyző a reábizott feladatot azonnal és kifogástalanul ellátni képes, ehhez pedig gyakorlat kell és nem elég a jószándék. — A közjegyzői kamarák megfelelő vezetéséhez is sok évi gyakorlat és az egész közjegyzői kérdés teljes és tökéletes ismerete szükséges.

5. Mindig rákfenéje volt az ország igazságügyi életének, a jegyzők magánmunkálata. Öszinte hála és köszönet illeti meg a közlönyt, hogy állandóan nyilvántartja ezt a kérdést és hála illeti meg az ügyvédi kart, hogy a közjegyzőkkel együtt állandóan küzd a jegyzői magánmunkálatok ellen. Teljesen elvonatkoztatva a kenyér kérdésétől, mindenkor lehetetlennek kell tartani azt, hogy ahhoz nem értő emberek szerződéseket szerkesszenek. Ma már odáig ment ez a jegyzői magánmunkálat, hogy nemcsak a község főjegyzője szerkeszt mindenféle okiratot, hanem helyettesíti ebben már a segédjegyző és a községi irnok is. Ez semmiben sem különbözik a zúgírásztól. Mindig arról panaszkodnak a községi jegyzők, hogy munkával túl vannak terhelve, már pedig a szabályrendeletük alaptétele az, hogy a községi jegyző csak akkor végezhet magánmunkálatot, ha arra hivatalos elfoglaltsága időt enged. Ha tehát túl vannak terhelve, akkor magánmunkálatra nem juthatna idő.

6. A zúgírászat mérhetetlenül elszaporodott. Kimondandó volna, hogy minden egyes beadványra és minden egyes okira ráirandó, ki annak a

szerkesztője, nevének, foglalkozásának és lakhelyének kitüntetésével. Ez az intézkedés gátat vetne a féktelen zúgírászkodásnak.

7. Az 1940. év folyamán hozott törvények és rendeletek részletes felsorolásától eltekint a jelentés arra utalással, hogy azok a közlöny hasábjain megtalálhatók, sőt a fontosabbak kommentáltattak is. Az egyesület örömmel üdvözli az igazságügyi kormányzat azon bejelentett szándékát, hogy egyes jogterületek joganyagát egységes keretbe kívánja összefoglalni, ami az erre vonatkozó rendeletanyag megrostálását is jelenti. Különösen nagy örömet okozott a telekkönyvi rendeletek egységes szerkezetbe foglalásának ígérete.

Felsorol ezután a jelentés több olyan kérdést, amelynek orvoslása sürgős és indokolt volna. Így ingatlan adásvétel esetén az 1939:IV. t.-c. végrehajtásához hasonlóan a szerződésbe foglalt nyilatkozatot javasol arra nézve is, hogy a vásárlónak ingatlan birtoka az 50 holdat meg nem haladja s hogy a megvásárolt ház nem mezőgazdasági ingatlan kiegészítő része: tényleges birtoklás alapján való tkvi rendezést közjegyzői hatáskörbe tartja visszautalandónak, a telekkönyvbe a tulajdonos neve mellett a pontos tulajdon arány feltüntetését tartja szükségesnek. Hagyatéki ügyekben a kincstár érdekére tekintettel is sérelmesnek tartja az alacsony értékelést s illetékjogunk némely kirívóan antiszociális szabályát megszüntetendőnek tartja, nem különben azt a zavartkeltő adóhatósági gyakorlatot is, hogy az adóhátralékok összegét minden évben külön s teljes összegben kebelezetik be.

Az elmúlt évnek közjegyzői szempontból fontosabb eseményeit szakszerűen ismertető jelentés befejező részében szebb magyar jövőre vonatkozó alázatos kívánságot tolmácsol.

Rónay Tibor dr. egyleti pénztáros terjesztette ezután elő az 1940. évi zárószámadást és mérleget, valamint az 1941. évi költségvetési előirányzatot. A zárószámadás szerint 1940. évben bevétel volt: maradvány 1939. évről 13.335.43 P. Tagsági díjak 7.984.96 P. Kamatok 436.05 P. Kölcsönvisszatérítés és kamat 1.040 P. Összesen 22.796.44 P. Kiadás volt: A közlöny nyomtatási költsége és expedálása 4.830.52 P. Postai megterhelések és portók 108.82 P. Nyomtatványok és könyvek 976.40 P. Segélyek 2.050 P. Kölcsönök 2.000 P. Vegyes kiadások 348.23 P. Maradvány mint egyenleg 12.482.47 P. Összesen 22.796.44 P. A mérleg szerint az egyesület vagyona: Nemzeti Hitelintézeti betétkönyvben 12.321.32 P. Postatakarékpénztári számlán 161.15 P. Kölcsönkövetelés 1.000 P. Összesen tehát 13.482.47 P. s ezenkívül még 20.000 K. névértékű magyar hadikölcsönkötvény. A költségvetési előirányzat az 1940. évi zárószámadás adatait vette alapul. A számvizsgáló bizottság jelentését Szemerjay-Petrán Tibor dr. terjesztette elő.

A közgyűlés mind a titkári jelentést, mind pedig a zárószámadást, mérleget és költségelőirányzatot egyhangúlag elfogadta s a pénztárosnak a felmentvényt megadta.

Hirkó Boldizsár dr. titkár a központi bizottságnak az egyesületi alapszabályok módosítására vonatkozó indítványát terjesztette elő, amelyet a közgyűlés szintén egyhangúlag elfogadott s a módosított alapszabályoknak jóváhagyás végett a belügyminiszterhez leendő felterjesztését rendelte el.

Hanny Tódor dr. elnök a közjegyzői korhatár kérdésében a központi bizottság javaslatát olvasta fel s ismertette annak indokolását. A javaslat a közgyűlésen eszközölt módosítás szerint a következő:

„A Magyarországi Kir. Közjegyzők Országos Egyletének közgyűlése a közjegyzői korhatárnak általánosságban s különösen a már működő kir. közjegyzők és helyettesi jogosítvánnyal felruházott jelöltekre nézve hatályos törvénybeiktatását a szerzett jogokba ütközőnek, igazságtalannak és méltánytalannak tartja, az ily irányú tervezettel szemben határozott állást foglal s kéri az Igazságügyminiszter úr Önagyméltóságát, hogy a közjegyzői korhatárnak a közjegyzői rendtartás novellájába való felvételét mellőzni méltóztassék.”

A javaslatához elsőnek Tarján Béla dr. a szegedi kamara elnöke szólalt fel s mindenekelőtt köszönetét tolmácsolta, hogy az országos egylet ezt az egész kart érthetően izgalomban tartó kérdést napirendre tűzte. Állítja, hogy a közjegyzői kar túlnyomóan nagy részének egyező a véleménye a tekintetben, hogy a korhatár kérdésének bármilyen formában való megoldása igazságtalan és jogfosztás, mert a közjegyzők lelki és anyagi bázisát támadja meg. Ez ellen állástfoglalni éppen az országos egyletnek elsőrendű feladata, mert az képviseli az egész közjegyzői kart. Ha azonban ebben a kérdésben az igazságügyi kormányzat mégis szükségesnek találna valamelyes intézkedés megtételét, úgy az csak az ezután kinevezendő közjegyzőkre vonatkozzék.

Hasonló értelemben szólaltak még fel Gallus Sándor dr., Zakariás János dr., Kmoskó Béla dr., Szentiványi Géza dr. Mike Lajos dr. szintén hozzájárul a javaslatához, azonban a kinevezendő közjegyzőkre vonatkozó állásfoglalást mellőzendőnek tartja. Ezzel szemben Szakáts István dr. kiterjeszteni javasolja Tarján Béla dr. indítványát a már működő közjegyzőhelyettesekre is, akikre nézve époly igazságtalan volna a korhatár kiterjesztése, mint a már működő közjegyzőkre nézve. Ugyanezt az álláspontot tette magáévá felszólalásában Jármy Béla dr. is.

A közgyűlés ezután a korhatár kérdésében a központi bizottság javaslatát Szakáts István dr. kiegészítő indítványával együtt egyhangúlag elfogadta s a megfelelő előterjesztésnek az igazságügyminiszterhez leendő felterjesztését rendelte el.

Róth Aurél dr. az óvásbélyegnek készpénzben való leróvása, Pekker Emil dr. az országos egylet kebelében külön adóügyi bizottság létesítése, Fabinyi Leó dr. a közjegyzői tulajdonban levő gépjárműveknek a leállítás alól való felmentése tárgyában terjesztettek elő indítványt. A két előbbi indítvány tekintetében a közgyűlés nem látta indokoltnak intézkedni, az utóbbi indítvány tekintetében pedig a szükségesnek látszó lépések megtételével az elnökséget bízta meg.

Az elnök indítványára elhatározta még a közgyűlés, hogy Antal István dr. igazságügyi államtitkárnak és Vladár Gábor dr. titkos tanácsosnak, a törvényelőkészítő osztály főnökének a március 29-én tartott társas vacsorán a közjegyzői kar és az intézmény őszintén joindulatú és tárgyilagos méltatásáért hálás köszönetét tolmácsolja.

A nyugdíjintézet közgyűlése

A Királyi Közjegyzők és Közjegyzőjelöltek Nyugdíjintézete rendes évi közgyűlését ez év március hó 30. napján tartotta meg. A közgyűlésen jelen voltak: Cholnoky Imre dr. elnök, Szemerjay-Petrán Tibor dr. elnökhelyettes, Krenner Zoltán dr., Magyar Kossa Zoltán dr. intéző bizottsági rendes, Tárczay Rudolf dr. és Belcsák László dr. póttagok. A közjegyző tagok közül Lázár Ferenc dr. felsőházi tag, a budapesti, Örley Dénes dr. a debreceni, Angyal Béla dr. a pécsi, Tarján Béla dr. a szegedi kamarák elnökei, Hanny Tódor dr. a kar felsőházi képviselője, az országos egylet elnöke, továbbá Albertyényi Andor dr., Antalfy Zsirus Aladár dr., Barcs Ernő dr., Bathó Kálmán dr., Belánszky-Demkó Pál dr., Belcsák Sándor dr., Benkő Lajos dr., Berzsenyi László dr., Dóczy Kálmán dr., vitéz Endrey Antal dr., Fabuss Béla dr., Fabinyi Leó dr., vitéz Fekete László dr., ifj. Fésüs György dr., Fitos Jenő dr., Fodor Antal dr., Gálffy Ferenc dr., Gallus Sándor dr., vitéz Haviár Gyula dr., Hedry Aladár dr., Horváth Béla dr., Horváth Kamillo dr., Hulin Gábor dr., Ikrich Arnold dr., Janka Sándor dr., Jármy Béla dr., Joannovits Jenő dr., Kállay Endre dr., Kaprinay Endre dr., Kepes János dr., Konkoly Thege Sándor dr., Kovách Dénes dr., Kovács Géza dr., Kovácsy Zoltán dr., Kozányi Pál dr., König Sándor dr., Körössy Bertalan dr., Lénárt Dezső dr., Lovassy Ernő dr., Löcherer Géza dr., Májay Dezső dr., Matheovits Ferenc dr., Meixner László dr., Mike Imre dr., Mike Lajos dr., Mikosevits Dezső dr., Nagy Béla dr. (Pápa), Nagy Béla dr. (Makó), Örley György dr., Paczolay Károly dr., Pálovich István dr., Pekker Emil dr., Pigler István dr., Puchlin Kázmér dr., Richter Richárd dr., Rónay Tibor dr., Róth Aurél dr., vitéz Sebestyén Kálmán dr., Schreiber Miklós dr., Svastics Beno dr., Szakáts István dr., Szentiványi Géza dr., Szily Kálmán dr., Szirányi Dezső dr., Szmrecsányi Pál dr., Szőke Jenő dr., Tárczay Rudolf dr., Telman Sándor dr., Tóth Lajos dr., vitéz Uray László dr., Vitány Iván dr., Warga Benjamin dr., Weidlich Lajos dr., Zakariás János dr., Zelliger Ernő dr. A jelölt, illetve helyettes tagok közül Beniczky Géza dr., Hedry László dr., Hirkó Boldizsár dr., Horváth István dr., Horváth Sámuel dr., Östör András dr., Praznovszky Endre dr., Rónai Aróss István dr., Schimics Béla dr., Streitmann András dr., Szőke István dr., Török Béla dr.

Cholnoky Imre dr. elnök a közgyűlést megnyitó beszédében többek között a következőket mondta:

„Három év előtti közgyűlésünket az Irás azon szavaival kezdettem meg, „Boldog az a nép, amely tud ünnepelni“. Boldogok vagyunk, hogy a mai napon kettős ünnepet ünnepelhetünk. Ünnepeljük Keletmagyarország és Erdély egy részének visszatérését, ünnepeljük továbbá Nyugdíjintézetünk tíz éves fennállását! A Mindenható abban a különös kegyben részesített, hogy pár éves elnökségem alatt szeretett hazánk testén tépett, erőszakos sebek egy része begyógyult, az elrabolt területek tekintélyes része véráldozat nélkül visszatért, a Felvidék és Kárpátalja után, hatalmas és megértő barátaink második bécsi döntése után Kelet-Magyar-

ország és Erdély egy része újra drága hazai földünk lett“. „Másodsorban ünnepelünk azért, mert Nyugdíjintézetünk elérte első tízéves jubileumát. A tíz évre vonatkozó rövid történeti leírást egy külön füzetben közreadtam és ezt a nyugdíjintézet minden egyes tagjának megküldöttem. Ebből a leírásból most csak újra reá akarok mutatni arra a hatalmas anyagi áldozatra, amit erre az intézményre a közjegyzői kar hozott. Hatalmas összegek, nagy számok kerültek a kimutatásba, csak pár számdatot kívánok kiemelni még pedig azt, hogy *a járulék befizetések összege 10 év alatt 1,309.599 pengő 72 fillér volt, a kifizetett végellátások összege pedig 933.229 pengőt tett ki*, ebből 276.770 pengő esik azok nyugdíjára és segélyére, akik a Nyugdíjintézetnek soha tagjai nem voltak és részére járulékot sohasem fizettek. Ez utóbbit főleg azért említem meg, hogy újra és újra dokumentálhassam a magyar királyi közjegyző és közjegyzőjelölti kar megértő, nemes és áldozatkész gondolkodását, gavallériáját. Boldogok vagyunk, hogy területileg megnagyobbodtunk, boldogok vagyunk, hogy a 10 év alatt sok özvegy és árvával jól tehattünk és könnyeik felszárításában segédkezhetünk, adja az Egek Ura, hogy a második tíz évben is további eredményes munkásságot fejthessünk ki.“

Az elnök ezután az intézet 1940. évi gazdálkodását ismertette e közlőny mult évi 2. számában közzétett 1940. évi költségvetési előirányzat, valamint az idei 2. számban közölt 1940. évi zárószámadás adatainak egybevetésével. E szerint az ismertetés szerint járulék bevételekre előirányoztatott 159.600 P., tényleg befolyt 164.530 P. 25 fill. Az intézeti bérház jövedelmére előirányoztatott 39.000 P., tényleg befolyt 38.759 P. 72. fill. Végellátásra előirányoztatott 132.000 P., tényleg kifizetett 138.785 P. Adósság törlesztésére előirányoztatott 13.087 P. 58 fill., tényleg kifizetett 13.087 P. 58 fill. Költségekre előirányoztatott 2.800 P., tényleg kifizetett 3.118 P. 74 fill.

E számadatok az elnöki előterjesztés szerint a költségvetés realitását mindenben igazolják. A végellátásokra a mult évben 14.350.— pengővel többet kellett kifizetni, mint az 1939. évben. A nyugdíjterhelés is az utóbbi időben nagy mértékben megnövekedett és ma már 12.065 pengőt fizet ki havonta az intézet. A bérház hozadéka a számításba vett összeg szintjén mozog. Az 1940. évi költségvetési előirányzatban a bérház jövedelmére 39.000.— pengőt irányoztak elő és zárószámadás szerint a tiszta jövedelem 38.759 pengő 77 fillér volt, vagyis a vételári tőke 8.25 %-a. Felemliti itt az elnök, hogy a mult évi adóterhek csak 559 pengő 80 fillérrel nagyobbodtak és a bérház csak alig pár száz pengővel hozott kevesebbet, mint 1939. évben. Elismeréssel adózott ezután az elnök a közjegyzői karnak, hogy a rendkívüli katonai szolgálatok és a súlyos árvíz károk ellenére nyugdíjjárulék fizetési kötelezettségének megfelelő mértékben eleget tett, úgy hogy *1940. év végén a nyugdíjhátralék mindössze 1.351 pengőre redukálódott.*

Megemlékezik az elnök arról is, hogy felvetődött egyesek részéről az a gondolat, hogy a végellátások összege emeltessék. Ezzel kapcsolatban azt jegyezté meg, hogy erre az intézet sajnos egyelőre nem gondolhat. A mostani bevételek mellett a tartalék és az intézeti vagyoni jövedelmének már majdnem 60 %-át kell igénybe venni és így az esetleges

nagyobb igénybevételt csakis a nyugdíjjárulék jelenlegi összegének fel-emelésével lehetne fedezni.

A korhatár kérdésével is foglalkozott az elnök. Megállapította, hogy a közjegyzői kar anyagilag már ugyanis nagymértékben igénybe van véve, drágul az élet, emelkedik folyton az adó, a közterhek végeredményben a sok pótlék és egyéb más sallanggal rövidesen alig elviselhető magasságra emelkednek, de különben is a jelenlegi helyzetben a közjegyzői kart bármilyen formájú újabb nyugdíjjárulékkal megterhelni nem lehet s újabb megterhelést a nyugdíjintézet sem bír el.

Az új nyugdíjszabályzat — állapította meg az elnök — annak megalkotása óta mindenben igazolta a hozzá fűzött várakozásokat s annak megfelelő voltát mi sem igazolja jobban mint az, hogy már két éven át egyetlenegy ügy sem került az állandó döntőbíró elé. A kamarákkal való érintkezés — az elnök megállapítása szerint — kifogástalan, minden irányban a legmegértőbb és legharmonikusabb a nyugdíjintézettel való közreműködés, amiért is hálás köszönetét tolmácsolja a kamaráknak, azok elnökeinek.

A nyugdíjintézet belső életére vonatkozó adatokat ismerteti az elnök s közli, hogy a mult év végén a nyugdíjintézetnek 229 közjegyző, 59 helyettes és 4 jelölt tagja volt. A mult év folyamán nyugdíjba ment két közjegyző és az egyik nyugalomban levő közjegyző újra kérte nyugdíjának folyósítását. Nyugdíjat kap 5 közjegyző, 40 özvegy, fél nyugdíjat kap 11 özvegy, segélyt 14 özvegy, és árvaellátást külön egy árva. Az özvegyek közül elhalt egy, férjhezment egy és így a végellátottak száma 61. A mult évben 520 beadvány érkezett, amelyeket mind elintézték. Az intézőbizottság a mult évben összesen 7 ülést tartott. Köszönetét fejezte ki az elnök elsősorban az elnökhelyettesnek, továbbá az intézőbizottság rendes és póttagjainak, akik az elnököt felelősségteljes munkája elvégzésében hathatósan támogatták. Reá mutatott még az elnök az 1940. évi költség-előirányzattal kapcsolatosan arra, hogy a bevételi előirányzat majdnem változatlan, emelni kellett azonban az eddigi tapasztalatoknak megfelelően a végellátásokra fordítandó összeget. Jelentette végül az elnök, hogy az állandó ellenőrzőbizottság a nyugdíjintézet pénzügyi ügykezelését többször megvizsgálta, s azt rendben találta.

Antalffy Zsiros Aldár dr. az állandó ellenőrzőbizottság tagja olvasta ezután fel a bizottság jelentését, amelyet, nemkülönben a Kir. Közjegyzők Közlönyében közzétett 1940. évi zárószámadást, vagyoni és mérlegszámlát, az 1941. évi költségvetési előirányzatot, a közgyűlés egyhangúlag elfogadott s az intézőbizottságnak a felmentvényt megadta.

A közgyűlés ezután a választásokat — valamennyit közfelkiáltással — ejtette meg. Elnök lett újra Cholnoky Imre dr., akinek agilitása és erélye megfelelő garanciája az intézet további, szilárd alapokon való működésének. Intézőbizottság rendes tagjai lettek Szemerjay-Petrán Tibor dr. budapesti, Bathó Kálmán dr. budafoki, Krenner Zoltán dr. kiskunfélegyházi kir. közjegyzők és Magyary Kossa Zoltán dr. budapesti kir. közjegyző-helyettes, póttagok: Tárczay Rezső dr. újpesti kir. közjegyző és Belesák László dr. budapesti kir. közjegyző-helyettes. Az állandó ellenőrzőbizottság tagjai lettek 1941. évre Antalffy Zsiros Aladár dr. szentendrei, Kovácsy

Zoltán dr. kispesti kir. közjegyző és Östör András dr. budapesti kir. közjegyzőhelyettes. Az elnököt és az intézőbizottság tagjait a közgyűlés 3 évi időtartamra választotta meg.

A közgyűlést követően vitéz Fekete László dr. elnök vezetése mellett az intézet állandó döntőbírósa tartott alakuló ülést.

Az erdélyi közjegyzők kinevezése.

A második bécsi döntés, illetve az 1940:XXVI. t.-c. által visszaesatoit keletmagyarországi és erdélyi területeken a 7810/1940. M. E., illetve a 10.297/1941. I. M. számú rendeletekkel rendszeresített, illetve újonnan rendszeresített kir. közjegyzői állásokra a kinevezések megtörtének s azok a Budapesti Közlöny 1941. április 1-iki 74. számában jelentek meg. E szerint a m. kir. igazságügyminiszter

Fábián László dr. baróti ügyvédet *Barótra*,
Bálint János dr. szentendrei ügyvédet *Bánffyhunjadra*,
Rosenthal János Gusztáv dr. volt közjegyzőt *Besztercére*,
Apáthy Árpád dr. budapesti kir. közjegyzőhelyettes *Besztercére*,
Rácz József dr. bethleni ügyvédet *Bethlenbe*,
S. Nagy Jenő dr. csikszentmártoni ügyvédet *Csikszentmártonba*,
Eröss Péter dr. csikszeredai ügyvédet *Csikszeredára*,
Schilling Lajos dr. volt kir. közjegyzőt *Désre*,
Veress Jenő dr. budapesti ügyvédet *Désre*,
Radetzky Károly dr. erdődi ügyvédet *Erdődre*,
Kottán Vilmos dr. szeghalmi ügyvédet *Élesdre*,
Nyáry József dr. hajdúböszörményi kir. közjegyzőhelyettes *Érmihályfalvára*,
Veverán György dr. kisvárdai kir. közjegyzőhelyettes *Felsővisóra*,
Benke Antal dr. gyergyószentmiklósi ügyvédet *Gyergyószentmiklóstra*,
Csiky László dr. budapesti ügyvédet *Gyergyószentmiklóstra*,
Ferencsik Sándor dr. karcagi kir. közjegyzőhelyettes *Halmiba*,
Lukács Vilmos dr. kézdivásárhelyi ügyvédet *Kézdivásárhelyre*,
Barabás Béla dr. volt kir. közjegyzőt *Kolozsvárra*,
Ferencz József dr. kolozsvári ügyvédet *Kolozsvárra*,
Deák Gyula dr. kolozsvári ügyvédet *Kolozsvárra*,
Schilling Dezső dr. kolozsvári ügyvédet *Kolozsvárra*,
Imreh Samú dr. kézdivásárhelyi ügyvédet *Kovásházára*,
Rimely Károly dr. krasznai ügyvédet *Krasznára*,
Decián Gyula dr. volt közjegyzőt *Magyarlaposra*,
Rednik Gábor dr. nagyváradai ügyvédet *Margittára*,
Kovácsy Albert dr. volt kir. közjegyzőt *Marosvásárhelyre*,
Csiky László dr. volt kir. közjegyzőt *Marosvásárhelyre*,
Tolnay Lajos dr. budapesti ügyvédet *Marosvásárhelyre*,
Lingvay Lajos dr. máramarosszigeti ügyvédet *Máramarosszigetre*,
Ajtai Nagy Gábor dr. nagybányai ügyvédet *Nagybányára*,

Rácz Lajos dr. nagyilondai ügyvédet *Nagyilondára*,
Tóth Zoltán dr. nagykárolyi ügyvédet *Nagykárolyba*,
Nagy Gábor dr. nagykárolyi ügyvédet *Nagykárolyba*,
id. Rápolti Nagy Jenő dr. mátészalkai ügyvédet *Nagysomkútra*,
Kenéz Lajos dr. nagykörösi kir. közjegyzőhelyettes *Nagyszalontára*,
Kotzó Jenő dr. nagyváradai ügyvédet *Nagyváradra*,
Kaczián Kálmán dr. nagyváradai ügyvédet *Nagyváradra*,
Petry Gyula dr. nagyváradai ügyvédet *Nagyváradra*,
vitéz *Keszthelyi* Zoltán dr. nagyváradai ügyvédet *Nagyváradra*,
Bozac Emil volt közjegyzőt *Naszódra*,
Márton István dr. nyárádszeredai ügyvédet *Nyárádszeredára*,
Lukácsffy Elek dr. székelyudvarhelyi ügyvédet *Oklándra*,
Sbarcea Simon dr. volt közjegyzőt *Óradnára*,
Ferencz Lajos dr. sepsiszentgyörgyi ügyvédet *Sepsiszentgyörgyre*,
Pongrátz Ernő dr. szamosújvári ügyvédet *Szamosújvárra*,
Pallay M. Béla dr. volt kir. közjegyzőt *Szatmárnémetibe*,
Csengery István dr. volt kir. közjegyzőt *Szatmárnémetibe*,
Pogachias János dr. volt közjegyzőt *Szatmárnémetibe*,
Szabó Béla dr. szászrégeni ügyvédet *Szászrégenbe*,
Ferenczy István dr. szászrégeni ügyvédet *Szászrégenbe*,
Südy Tibor dr. szatmárnémeti ügyvédet *Székelyhídra*,
Gyárfás Pál dr. székelykereszturi ügyvédet *Székelykereszturra*,
Nagy Lajos dr. székelyudvarhelyi ügyvédet *Székelyudvarhelyre*,
Ujhelyi Sándor dr. szilágycsehi ügyvédet *Szilágycsehíre*,
Ajtai K. Pál dr. szilágysomlyói ügyvédet *Szilágysomlyóra*,
Kósa Béla dr. tasnádi ügyvédet *Tasnádra*,
Horváth Sámuel dr. ujbpesti kir. közjegyzőhelyettes *Tekére*,
Bikfalvy István dr. zilahi ügyvédet *Zilahra*,
Schimics Béla dr. ipolysági kir. közjegyzőhelyettes *Zsibóra* kir. közjegyzőkké kinevezte.

A fentiek szerint tehát összesen 59 kir. közjegyzői állást töltöttek be. Betöltetlen maradt még a Szinérváralján szervezett kir. közjegyzői állás. Az egyes közjegyzői állásokra kineveztek 11 volt közjegyzőt, akik közül 6 annak idején még magyar igazságügyminisztertől nyert kinevezést. Kineveztek továbbá 7 kir. közjegyzőhelyettes és 41 ügyvédet. Tekintettel a kinevezéseknél — bizonyos fokig indokolt mértékben — figyelembe vett különleges igényekre s arra az adott helyzetre, hogy a kötelező közjegyzői gyakorlat a kinevezéseknek sajnos még mindig nem előfeltétele, némi megnyugvással kell tudomásul vennünk, hogy bizonyos kisebb arányban régi közjegyzők és közjegyzőhelyettesek is nyertek kinevezést. Szerény, már többször hangoztatott véleményünk szerint azonban helyesebb lett volna a csonkaországban működő közjegyzők közül többeket áthelyezni az erdélyi állásokra s viszont az ekként megüresedő állásokra erdélyi pályázókat kinevezni. Így a körülményekhez képest a kir. közjegyzői intézmény újabb bevezetésénél a zökkenők, az átmeneti nehézségek nagyobb mértékben tettek volna kiküszöbölhetőek.

Az újonnan kinevezett erdélyi kir. közjegyzőkhöz különben a Kir. Közjegyzők Közlönyének szerkesztősége az alábbi üdvözlő iratot intézte, megküldvén egyidejűleg az abban hivatkozott nyomtatványokat:

„A Kir. Közjegyzők Közlönyének szerkesztősége igaz örömmel szerzett tudomást a visszacsatolt erdélyi részekre kir. közjegyzővé történt kinevezéséről. Ebből az alkalomból őszinte együttérzéssel tolmácsoljuk legjobb kívánságainkat s annak a reményünknek adunk kifejezést, hogy a nagymultú, előkelő s a magyar jogszolgáltatás szempontjából kiemelkedő fontosságú testület kebelében való működésed eredményesen fogja szolgálni az intézmény komoly szinten tartásának s kívánatos kiépítésének nagy fontosságú érdekeit.

Megküldjük egyidejűleg a közjegyzői díjakat szabályozó 60.600/1926., s külön a hagyatéki díjakra vonatkozó 6800/1935. I. M. számú rendeletek szövegét, a közjegyzői működésre vonatkozó általános tájékoztatót s az országos egyletbe való belépésre vonatkozó nyilatkozatot.

Tisztelettel közöljük, hogy a Kir. Közjegyzők Közlönyét a Magyarországi Kir. Közjegyzők Országos Egyletének tagjai tagsági illetményként kapják. A tagsági díj egy évre 30 P., helyetteseknek és jelölteknek 10 P. A tagsági díjak az országos egylet 41.951 számú csekkszámán fizethetők be. Csekklapot szintén mellékelünk. A most kinevezett közjegyzőknek, akik a csatolt belépési nyilatkozatot aláírásukkal ellátva visszaküldik, az országos egylet határozata szerint a közlönyt ez év első felének végéig díjtalanul küldjük s részükre még azt a további kedvezményt nyújtjuk, hogy a Telmann Sándor dr. „Az örökösödési eljárásról“ szóló kézikönyvét díjtalanul, a Kepes János dr.-féle Közjegyzői díjszabást és illetékjogi útmutatót 12 P. kedvezményes áron küldjük meg. Akik a Telman-féle könyvet a közlöny útján eddig beszerezték, azoknak az országos egylet 12 P. összegét a tagsági díjba beszámít.

Örömteljes jókívánságaink ismételt tolmácsolása mellett s jelezve minden irányú felvilágosítások megadására vonatkozó készségünket, maradtunk kartársi üdvözlettel: Kir. Közjegyzők Közlönye Szerkesztősége.

Közöljük, hogy a körirat nyomán s azt megelőzően is sokan fordultak felvilágosításokért a szerkesztőséghez, amely természetesen minden kért felvilágosítást nyomban megadott, aminthogy ezt a jövőben is készséggel meg fogja tenni.

Az új erdélyi közjegyzőknek szeretetteljes köszöntésünket e helyen is igaz örömmel tolmácsoljuk s a fontos jogszolgáltatási érdekek szolgálatában kifejtendő munkásságuk elé bizalommal teljes várakozással tekintünk!

Közlemények.

Teleki Pál

Előkelő csöndben, halk szerénységgel jött a magyar közéletbe. Történelmi nevének súlyát szinte takarva, nem ő futott a hatalom után, hanem a nemzet parancsszava állította őt igen súlyos időkben az ország élére. A szerény, de azért Európaszerte ismert tudós,

az országvezető méltóságok legmagasabb polcára hívott államférfiu, józan, böles államvezető képességei a nemzet minden fiát őszinte megnyugvással eltöltő ritkán tapasztalt arányokban bontakoztak ki. Ott volt, amikor nemzetét feldarabolták s a sors megadta neki azt a kegyet, hogy ott legyen és pedig elől a cselekvők első sorában akkor is, amikor visszaadták a többek között szűkebb hazáját Erdélyt is, amelynek egész életén át őszintén ragaszkodó hűséges fia volt. S a legnagyobb erdélyi magyarok minden erejét egy személyben egyesítő tudós és államférfiu tanította, nevelte, óvta nemzetét, igyekezett annak sorsát erős kézzel és igen körültekintő lélekkel irányítani s igyekezett — közben a belső rendet és nyugalmat biztosítva — a nemzet jobb, napsugarasabb jövőjének alapjait, a nemzet örökéletre hivatottságában fanatikus bizó lélekkel lerakni.

S ez a kivételes idők adományaként a magyarság élére került hivatott vezér, egy zord tavaszi nap hajnalán, ahogyan jött, olyan előkelő csöndben és halk szerénységgel távozott a magyar közéletből, távozott a magyar földről s elvonult — hite szerint nemzetéért feláldozva életét — a magyar földbe. Az ő tragikumának mélységét, az ő áldozatának nagyságát, értékét a ma emberei hiába kísérlék megmagyarázni, boncolgatni. Ezt a nagy feladatot megnyugtató tárgyilagossággal csak a későbbi jövő történetírói oldhatják meg.

A nagy tragédia komor, megdöbbentő gyászában a gyarló kétürovás sem kísérelheti meg ennek a nagy magyar életnek tragikumát elemeire bontani. Sokkal inkább az ő lelke szerint cselekszünk, ha ide iktatjuk egyik legutóbbi beszédében a nemzethez intézett mélybölesességű intelmét: *„Bizom a nemzet ősi erejében, amely nem pillanatokat hajszol, hanem saját erejének csendes biztos tudatában élt évszázadokat és fog még élni. Ha voltak is a megpróbáltatásoknak, vagy megtévelyedéseknek korszakai, mindenkor újra talpraállított szabadságunkhoz és függetlenségünkhöz mindenekfölött való ragaszkodásunk. Európa sok népéhez képest kisszámú nemzetünk ereje a magunk nemzeti sajátosságainak fenntartásában és féltékeny védelmében, idegen eszmeáramlatok meg gondolatlan átvételétől óvakodó jog- és alkotmányfolytonosságban van. Ez a magyar út!“*

Délvidék is visszatér . . . A magyar nemzet sorsa fölött örökös Gondviselés igazságszolgáltató imntézkedései következtében a Felvidék és Erdély után a Délvidék is megkezdte a magyar

Szent Korona ősi joghatósága alá való visszatérését. Bácska, Mura-köz és a baranyai háromszög évszázados magyar földjét ismét a magyar honvéd erős karja őrzi s ott ismét a magyar kard biztosítja az élet és vagyonbiztonságot. Ezer évhez viszonyítva az a huszonkét év, amelyet ez a magyar föld az erőszak kényszere alatt idegen uralom alatt töltött, nem nagy idő. Talán a huszonkét év nehéz szenvedéseinek emlékei is muló álomként fognak a magyar hazai szeretére melegségének kisugárzása nyomán tovaszállni. A huszonkét év tanulságának azonban minden magyar lelkébe vésett komoly intelemként kell fennmaradnia: komoly munkával, okos politikával, főleg erős ököllel kell védeni s minden újabb mohipusztai, mohácsi és trianoni kísértetek visszatérésétől gondosan megóvni ennek az ezeréves hazának minden rögét...

Az eddig visszatért Délvidék közjegyzői vonatkozásait tekintve, visszatért Bácskában 11; Apatin, Hódság, Kula, Óbecse, Palánka, Szabadka, Titel, Topolya, Ujvidék, Zenta, Zombor, a Muraközben 3; Alsólendva, Csáktornya és Muraszombat, a baranyai háromszögben pedig 1; Dárda, összesen tehát 15 régi közjegyzői székhely, amelyeken a trianoni diktátum előtt összesen 16 közjegyző (Szabadkán u. i. 2) működött. A Jugoszláviához tartozott bánáti területen pedig összesen 11 közjegyzői székhely volt és pedig: Alibunár, Antalfalva, Billéd, Fehértemplom, Módos, Nagybecskerek, Nagyikinda, Pancsova, Törökbecse, Törökkanizsa és Versec.

Felemlítjük még, hogy a katonai közigazgatási hatóságok a már visszatért területeken működő közjegyzőknek, amennyiben nemzethűség szempontjából kifogás alá nem estek, további működési megbízást adtak, az utóbbi esetben pedig más személy részére adtak megbízást.

Kinevezések. Az igazságügyminiszter *Némethy* Vilmos dr. budapesti ügyvédet Kispestre, *Rabár* Pál dr. monori ügyvédet Monorra kir. közjegyzőkké nevezte ki.

Halálozás. Felsőeöri *Cseresnyés* Jenő dr. zirci kir. közjegyző ez évi március hó 31. napján elhalálozott. A helyettesi rendből nyert 1925-ben közjegyzői kinevezést Lengyeltótiba, ahonnan 1927-ben helyezték át Zircire. Derék, szorgalmas munkása volt a közjegyzői intézménynek, aki személyének és állásának mindenkor tiszteletet és megbecsülést tudott szerezni. Elhalálozásáról a szombathelyi kamara a következő gyászjelentést adta ki: „A szombathelyi kir. közjegyzői kamara és a területén működő kir. közjegyzők mélységes fájdalommal tudatják, hogy nagyrabecsült kartársuk felsőeöri *Cseresnyés* Jenő dr. zirci kir. közjegyző Zircen, 1941. március 31-én váratlanul elhunyt. Az elhunyt 15 éven át működött a közjegyzői pályán, jelenlegi székhelyén. A közjegyzői kar kiváló tagja volt,

kartársainak szeretetét és tiszteletét jólelkü magatartásával kiérdemelte. Öszinte fájdalommal gyászoljuk őt s emlékét kegyellettal fogjuk megőrizni. Szombathely, 1941. március 31.“

A kolozsvári kamara alakuló ülése. Értesülésünk szerint az igazságügyminiszter rendelettel utasította a kolozsvári kir. törvényszék elnökét, hogy a kolozsvári kir. közjegyzői kamara alakuló ülését május 17. napjára hívja össze. Az alakuló ülésen a hivatalos közjegyzői szervezetek részéről *Lázár* Ferenc dr. felsőházi tag, a budapesti kir. közjegyzői kamara elnökének vezetése alatt többen fognak résztvenni.

Újabb erdélyi közjegyzői állások rendszeresítése. A m. kir. igazságügyminiszter 25098/1941. I. M. számú rendeletével Hidalmás székhellyel új kir. közjegyzői állást rendszeresített azzal, hogy attól a naptól kezdve, amelyen a hidalmási kir. közjegyző működését megkezdí, a bánffy-hunyadi kir. közjegyző illetékessége örökösödési ügyekben a bánffy-hunyadi kir. járásbírószék területére korlátozódik. Új kir. közjegyzői állást rendszeresített még az igazságügyminiszter Máramarosszigeten és pedig második kir. közjegyzői állást azzal, hogy a második kir. közjegyző működése megkezdésének napjától kezdve a két kir. közjegyző működési köre a máramarosszigeti járásbírószék egész területére havonként váltakozva terjed ki. A páratlan hónapokban a már kinevezett kir. közjegyző, a páros hónapokban pedig a most rendszeresített állásra kinevezendő kir. közjegyző fog örökösödési ügyekben eljárni. — Ezzel az újabb szervezéssel szemben is változatlanul az az álláspontunk, hogy a mai bizonytalan időkben általánosságban nem tartjuk újabb állások szervezését megnyugtatóan megközelíthetőnek, amihez a visszacsatolt Erdélyben még az a különleges észrevétel is járul, hogy ott még a bizonytalan ügyforgalom sem alakult ki s így a régi állások mellett újabb szervezésekre semmi e vonatkozásban súllyal bíró támpont nincs.

Az óvás újabb elengedése. A minisztérium most kibocsátott 2820/1941. M. E. számú rendeletével az óvás felvételét, amelyre vonatkozólag a régi jogszabályok legutóbb ez évi januárius hó 23-tól kezdve voltak joghatályban, *ezúttal bizonytalan időpontig* újból elengedte. A rendelet szövege egyébként a következő: „A m. kir. minisztérium a honvédelemről szóló 1939. II. t.-c. 159. §-ában foglalt felhatalmazás alapján a következőket rendelí: 1. §. (1) Az 1941. évi április hó 1. napján vagy ezt követően lejárt vagy lejáráó váltót a minisztérium további intézkedéséig a fizetés hiánya miatt érvényesíthető visszkeresetnek bármely váltókötelezettel szemben való fenntartása céljából fizetés végett bemutatni és ennek, valamint a fizetés nem teljesítésének tanusítására óvást felvenni nem kell. — (2) Az (1) bekezdés rendelkezéseit megfelelően alkalmazni kell arra az esetre is, ha a visszacsatolt keleti és erdélyi országrészen fennálló jogszabályok értelmében a kibocsátó a váltón kikötötte, hogy a váltót elfogadás végett be kell mutatni, ennél fogva ilyen esetben a visszkereset fenntartása céljából a váltót elfogadás végett bemutatni és az elfogadás hiánya miatt óvást felvenni nem kell, az elfogadás hiánya miatt visszkeresetet csak a váltó lejártja után lehet érvényesíteni. (3) Az (1) és (2) bekezdésben foglalt rendelkezések ellenére a jelen rendelet hatálybalépésének napja után felvett

óvás költsége a váltókötelezettet nem terheli. Nem áll ez a rendelkezés abban az esetben, ha a kötelezettek között külföldi kötelezett is van. — 2. §. A jelen rendelet kihirdetésének napján lép hatályba, hatályba lépése után a 8260/1939. M. E. számú rendelet 5. §-ában, valamint a 6280/1940. M. E. számú rendeletben foglalt rendelkezések helyett is a jelen rendelet rendelkezései irányadók. — Ez a rendelet tehát most már a magyar joghatóság alatt álló egész s így a visszacsatolt területekre is, vonatkozik.

Végrendeletek nyilvántartása. A budapesti ügyvédi kamara az 1940. évi működéséről szóló jelentésében felvet egy olyan kérdést, amely foglalkoztatta már a közjegyzői kart is, azonban a megfelelő megoldásra sor nem került. A jelentés vonatkozó részét itt adjuk: „A kir. közjegyzőkről alkotott közvégrendeletekről és az ott elhelyezett magánvégrendeletekről sem a bíróságoknál, sem egyebütt nem vezetnek olyan nyilvántartást, amelyből megállapítható lenne, hogy valamely örökhagyónak van-e közvégrendelete, vagy közjegyzőnél elhelyezett magánvégrendelete. Ezt a hiányt nem lehet pótolni azáltal, hogy kérelemre a hagyaték tárgyalásával megbízott közjegyző a Budapesten székelő kir. közjegyzőkhöz úgynevezett körkérdést intéz. Miután pedig igen nagy érdeke fűződik magánosoknak és gyakran közintézményeknek is ahhoz, hogy ilyen végrendeletek adott esetben a hagyatéki eljárás keretében rendelkezésre álljanak, ennél fogva kívánatos volna, hogy a kir. közjegyzőknél alkotott közvégrendeletek alkotóinak és ugyanitt, vagy más közhelyen, pl. községi előljárásioknál letétileg kezelt magánvégrendeletek letevőinek névsora a hagyatéki bíróságoknál, legalább intern ellenőrzés és megfelelő nyilvántartás végett rendelkezésre álljon a hagyatéki bíróságoknál és a hagyatéki bíróságok által kiküldött közjegyzőknek. E névsorból az illetőkre vonatkozólag a haláleset igazolása esetére bármely érdeklődőnek értesítés volna adandó.“ — Véleményünk szerint a közjegyzői okiratokba foglalt végrendeletekre vonatkozóan a kérdés igen egyszerűen volna megoldható. A kamarák vezetvényének bizalmas kezeléssel egy központi nyilvántartást a területükön működő közjegyzőknél alkotott, vagy letétként kezelt végrendeletekről. A végrendeletek hollétéről a kamara adna a halotti anyakönyvi kivonat felmutatása ellenében felvilágosítást.

Különös meghatalmazás házassági perben. A kir. Kúria 1837/1940. szám alatt hozott határozatában többek között a következők foglaltatnak: „A házassági ügyvédjének a Pp. 643. §-ának első bekezdése szerint a házassági per vitelére szóló különös meghatalmazás szükséges a kereset vagy viszontkereset támasztásához is. Eme rendelkezés szerint tehát a kereset vagy viszontkereset támasztásához még a házassági per vitelére szóló meghatalmazás sem elegendő, hanem kifejezetten a kereset vagy viszontkereset támasztására adott meghatalmazás szükséges.“ Többször s így legutóbb e közlöny 1940. 12. számában a 244. oldalon felhívtuk a kir. közjegyzők figyelmét a házassági perben adott meghatalmazások szövegének ellenőrzésére. A most közölt határozat csak újabb indok mellett, hogy a meghatalmazások szövege a lehetőség szerint teljesen kövesse a törvény szavait.

Magánmunkálat, vagy közhivatalnoki ténykedés? A községi jegyzők magánmunkálatával kapcsolatban a Közlöny hasábjain már szinte az unalomig idézgettünk szemelvényeket a jegyzői irodákból kikerült hibás okiratok szövegéből. Ujabban a községi jegyzők ténykedésével kapcsolatosan egy újabb közhatósági jellegű magánvállalkozás jutott tudomásomra és ez indít arra, hogy a sajnós mindig aktuális tárgyhoz megjegyzéseket fűzzek.

Az egyik községi jegyző jelentést küldött a hagyatéki bírósághoz, hogy a hagyatéki ingókat a bíróság előzetes határozata értelmében árverésen eladták, a befolyt vételárról elszámol, a maradék összeget pedig a helybeli hitelszövetkezethöz betétkönyvre elhelyezte, a betétkönyvet „megőrzés végett a község házában letétbe vette.“ Tehát az eddigi végrendeletek mellett most már értéketek is kerülnek a község ládája „letétképen.“

A tárgyilagosság kedvéért sietek megállapítani, hogy magában véve az értékek megőrzésének ez a módja előreláthatólag sem a felek érdekét nem veszélyezteti, sem az ügy további folyására nem hat károsan, amint-hogy valószínűleg nagyobb biztonságban fekszenek a jegyzői magánvégrendeletek is a község vasszekrényében, mint esetleg a végrendeletkező ládafiában. A hibát csak abban látom, hogy mindezek a megőrzési cselekmények csakúgy, mint az okiratszerkesztések a jegyzőnek magánjellegű, tehát nem közhatósági munkakörébe tartoznak és így természetesen nélkülözik nemcsak a szakszerű ellenőrzést és felülvizsgálatot, hanem még a komoly nyilvántartást is.

Hogy a nyilvántartás mennyire patriarkális módon történik, arra ismét saját tapasztalatom alapján tudok esetet felhozni. Mikor az egyik újonnan megválasztott jegyző átrendezte a községi iratokat, legnagyobb meglepetésére elődjének évtizedes végrendeletgyűjteményére akadt a község vasládájának fenekén. Talán mondanom sem kell, hogy a végrendeletkezők nagy része már rég meghalt, hagyatékukat a végrendelet kihirdetése nélkül letárgyalták.

A jegyzői magánmunkálatok és általában a magánokiratok megengedhetősége tekintetében ma is vallom, hogy addig is, amíg megengedhetőnek tartják a községi jegyzők okiratszerkesztési tevékenységét, szabályozni kellene, hogy a különben is hatósági személyként ismert községi jegyző mily felügyelet és előírások mellett készíthetné az okiratokat magánfelek megkeresésére, hogy a kellő ellenőrzés lehetetlenné tegye az érvénytelen, vagy célttévészett magánokiratok lérejtését.

Nézetem szerint e tekintetben egészen helyes utat mutat Krenner Zoltánnak a végintézkedésekre vonatkozó törvénytervezete, amikor a községi előljárási közbenjöttével készült kivételes végrendeleteket szabályozza és az utólagos letétel kötelezővé tételével biztosítja a végrendelet érvényét.

A szigorúan megszabott ügykezelésen és ellenőrzésen kívül még egy elengedhetetlen újításra szorul a jegyzői magánmunkálatok mai rendje, még pedig ismét kizárólag közérdekből. Meg kellene szüntetni a jogállam köztisztviselőinek hivatásával és jogállásával oly nehezen összeegyeztethető mai rendszert, hogy a felek megbízására készített okiratért a közigazgatási tisztviselő a maga részére számíthat díjakat. Egészen más megítélés alá kerülne a jegyzők okiratszerkesztése, ha az ellenértéket nem a szerződést

elkészítő jegyző, hanem az őt alkalmazó község javára fizettetnék. Végre is a jegyző hivatalos munkaideje alatt, hivatali helyiségében végzi mai magánmunkálati funkcióit, teljesen következetes volna tehát, ha díjazást a község szedné be. A jegyző buzgalmának jutalmazására és jövedelme kárptöltésére illő formában, amint például a forgalmiadó kezelés után részére megállapított jutalékkal ma is fennáll, magkaphatná fizetésének méltányos kiegészítését. Egészen bizonyos, hogy ilyen rendezés esetén a magánmunkálatok örökösen vitatott kérdése tisztán és egyedül a közérdek megvitatása felé terelődne. Ifj. Paár Lajos dr. kir. közjegyző.

A közjegyzői tulajdonban levő gépkocsik leállítás alól való felmentése. Az országos egyet közgyűléséről szóló tudósításban megemlékeztünk arról, hogy a közgyűlés az elnökséget megbízta oly tárgyú közbenjárásra, hogy a közjegyzők tulajdonában levő gépkocsik a 2390/1941. K. M. E. számú rendeletben megállapított B. csoportba vétessenek fel, s ennek következményeként azok részére az „E” jegy kiszolgáltassék, illetve a kocsik a leállítás alól felmentessenek. Hasonló tárgyban akciót kezdett a budapesti kir. közjegyzői kamara is. Mindkét szervezet részéről közbenjárás történt az igazságügyi, a kereskedelmi minisztériumban s a tárcaközi bizottságnál. Végleges döntés a kérdésben még nincs, az eredmény azonban az intervenciók lelkiismeretességén mulni nem fog.

Közigazgatási bírósági ítélet a közjegyzői díj és költségkövetelések adóztatása kérdésében. Közlönyünk f. évi február havi számában a 25. oldalon közzétett igénytelen cikkemben reámutattam arra, hogy „a törvény rendelkezéseibe és szellemébe ütközik” az adóhatóságoknak az a gyakorlata, amely szerint a kir. közjegyzők kereseti adójának alapjául szolgáló tiszta jövedelem megállapításánál a nyers bevételhez számítják a kir. közjegyzőknek tényleg be nem folyt díj és költségköveteléseit.

Egyik kartársunk volt szíves szerkesztőségünk rendelkezésére bocsátani az ő adópanasza ügyében a m. kir. Közigazgatási bíróságnak 1941. évi január hó 11. napján hozott 15.289/1940. P. számú ítéletét, amelyet neki a fentemlített cikk közzététele után kézbesítettek. Ez az ítélet, — amely már az 1940. évi XXII. t.-c. 18. §-ának és a 160.000/1940. P. M. sz. rendeletnek hatálybalépését követőleg kell, — mindenben igazolja és megerősíti a fentemlített cikkben elfoglalt álláspont helyességét. Eppen ezért nem lesz érdektelen, ha az ítélet indokolásából ehelyütt az alábbiakat szó szerint idézzük:

„A panaszos azt kifogásolja, hogy az adóévet megelőző év folyamán keletkezett, de az év végéig tényleg be nem folyt követelését bevonták az általános kereseti adójának alapjába,

A K. H. Ö. 50. §-ához tartozó utasítás részletesen meghatározza, hogy a K. H. Ö. 2. §-ának 1. és 2. pontjaiban felsorolt haszonhajtó foglalkozást folytató adózók egyes csoportjai az általános kereseti adó céljaira milyen könyveket, miként kötelesek vezetni. Így a közjegyzőket a hivatkozott utasítás (23) bekezdése adózási célokra kizárólag csak pénztár könyv vezetésére kötelezi. — A pénztárkönyv pedig, mint az elnevezése is mutatja — csak a tényleg befolyt nyers bevételek és a tényleg teljesített kifizetések nyilvántartására szolgál. — De meg az utasítás hivatkozott bekezdése kifejezetten is rendeli, hogy a pénztárkönyvbe a bevételeket és a kiadáso-

kat tételenként és időrendben kell bevezetni; a bevételekre vonatkozólag azt is meg kell jelölni, hogy azok mi címen folytak be, a kiadásokra nézve pedig meg kell jelölni a célt, amelyre a kifizetések történtek.

A pénztárkönyvbe tehát az adóévet megelőző évben keletkezett, de az év folyamán bármi okból be nem folyt követeléseket nem kell bevezetni. — A pénztárkönyv nem szolgál a kinnlévőségek nyilvántartására és azok könyvelésére a K. H. Ö. a közjegyzőt egyébként sem kötelezi.

A K. H. Ö. 50. §-ához tartozó utasítás (1) bekezdése pedig nem hagy kétséget abban a tekintetben, hogy az adózók egyes csoportjára nézve előirt könyvvezetésnek az a rendeltetése, hogy a könyvekből az adóköteles tiszta jövedelme pontosan megállapítható legyen.

Amennyiben tehát az adózó a könyvvezetési kötelezettségének pontosan eleget tesz és a könyveit az adóhatóságnak szabályszerűen rendelkezésre bocsátja, az adózó az adóköteles tiszta jövedelmének a könyvei alapján való megállapítását jogosan igényelheti. — A közjegyző is igényelheti tehát, hogy — amennyiben annak egyébkénti törvényszerű előfeltételei is teljesítve vannak, — az adózás céljaira vezetett könyve, a kizárólag előirt pénztárkönyve alapján történjék az adóztatása.

Mindez pedig kizárja, hogy a könyv szerinti adóztatás esetén a közjegyzőnek a kinnlévőségei nyersbevételként számításba vehetők és mint ilyenek az adóalapjába bevonhatók legyenek.

De becslés esetén sem lehet attól eltérő elveket alkalmazni. Különben az egyenlő elbánás és az arányos adóztatás elvével is ellenkeznek, hogy becslés esetén figyelembe vétessenek azok a kinnlévőségek, amelyeket könyv szerinti adóztatás esetében sem lehet az adó alapjába beszámítani.

Jogszabályt sértettek tehát az adóhatóságok azáltal, hogy a szóbanforgó esetben a panaszos közjegyző kinnlévőségeit is nyersbevételként számításba vették.“ Barcs Ernő dr.

Közjegyzői díj magánmegbízásért. Hagyatéki ügyben az egyik örökös arra adott megbízást egy közjegyzőnek, hogy a hagyaték tárgyalásán, illetve az egyezés megkötésénél őt képviselje. Az örökös az írásban kikötött díjakat a közjegyzőnek megfizette. Utóbb azonban a díjazásra vonatkozó megállapodás érvénytelenítése és a közjegyzői díjszabást meghaladó díjtöbblet visszatérítése iránt keresetet indít a közjegyző ellen. Az első és másodfokú bíróság a keresetet elutasította, a kir. Kúria azonban a díjmegállapítást érvénytelennek nyilvánította s az időközben elhalt közjegyző jogutódát a díjtöbblet visszafizetésére kötelezte. A 338/1940. számú kúriai ítélet vonatkozó indokolását megokoltnak találjuk — a Jogi Hírlap közlése nyomán — az alábbiakban egész terjedelmében közreadni:

„A kir. közjegyzőkről szóló 1874. évi XXXV. t.-c. 53. §-ának helyébe lépett 1886. évi VII. t.-c. 20. §-a a közjegyzők hatáskörét határozottan megállapítja, amely utóbbi felhívott törvényszakasz 2. pontjának rendelkezése szerint a közjegyzők hatásköre a hagyatéki ügyek körüli eljárásra is általában kiterjed. — A közjegyzői hatáskörnek most kiemelt általános meghatározása mellett az egyes közjegyzők működési köre (illetékessége) ugyan többek között az 1874. évi XXXV. t.-c. 50. §-ában az 1927. évi IV. t.-c. 1. §-ában és a 15.500—1928. I. M. sz. rendeletben törvényi, illetőleg rendeleti szabályozást nyert, ez az illetékességi szabályozás azonban

nem kizárólagos, mert az 1874:XXXV. t.-c. 50. §. harmadik bekezdésének rendelkezése szerint a felek a közjegyzők működési körének szabályozása mellett is bármelyik közjegyzőhöz folyamodhatnak, az utóbbi felhívott törvény 56. §-ának rendelkezése szerint pedig a közjegyző — a törvényben meghatározott kivételektől eltekintve — szolgálatát a hatásköréhez tartozó ügyekben meg nem tagadhatja, ha arra akár a felek által kerestetik meg, akár a bíróságtól nyert megbízást.

Az öröklési eljárásról szóló 1894. évi XVI. t.-c. 55. §-ának 5—7. pontja szerint az öröklési jognak, vagy osztálynak vitássá válása esetében a hagyatéki tárgyalást vezető közjegyző az egyezséget — a szükséghez képest ismételt is — megkísérelni köteles, ellenben arra vonatkozóan *ez a törvény sem tartalmaz tiltó rendelkezést, hogy a felek a hagyatéki ügyben eljárásra illetékes közjegyzőn kívül más közjegyző szolgálatát igénybe nem vehetik és illetőleg, hogy a hagyatéki ügyben az illetékes közjegyző mellett párhuzamosan más közjegyző magánmegbízás alapján sem fejthet ki közjegyzői ténykedést.* — Ezek szerint a felperes dr. L. kir. közjegyző díjazására vonatkozó megállapodás érvénytelenségét abból az okból alaptalanul vitatta, hogy a szóbanforgó hagyatéki ügyben a hagyatéki eljárás során a kir. közjegyző ügykörébe utalt tennivalók ellátására, ezek között tehát az öröklési jog körül keletkezett vita egyezségi rendezésének megkísérlése is más közjegyző illetékességéhez tartozott.

Ámde a fellebbezési bíróságnak a díjazásra vonatkozó megállapodás érvénytelenségének megállapítására irányuló keresetet elutasító döntése az alábbi okokból ennek ellenére is sérti az anyagi jogot. A kir. közjegyzők díjainak szabályozásáról szóló 60.600—1926. I. M. sz. rendelet (a következőkben Rendelet) 36. §-a szerint az 1874. évi XXXV. t.-c. 55. §-a alapján vállalt magánmegbízásból teljesített munkálatokért, tehát a közjegyző által teljesített magánmegbízás folytán a hatóságokhoz általában, vagy a bíróságokhoz nem peres ügyekben intézett beadványokért járó díjak a megbízó féllel *szabad egyezkedés tárgyai.* Ettől az egy esettől eltekintve a közjegyzőt megillető, díjakat és pedig mind a közjegyző, mind az ügyfelet kötelező módon a Rendelet maga szabályozza, amely szabályozás kötelező volta, különösen a Rendelet 38. §-ának — az 1874. évi XXXV. t.-c. 199. §-ával egybehangzó — abból a rendelkezésből tűnik ki, amely az olyan szerződést, amelynél fogva a megállapított díjnál magasabb összeg köttetnék ki, kifejezetten tilosnak és érvénytelennek nyilvánítja. — A rendelet 36. §-ának, a magánmegbízásból teljesített munkálatokért járó díjak tekintetében a szabad egyezkedést megengedő rendelkezését azonban, mint a vonatkozó általános szabályoktól eltérő, tehát szorosan magyarázandó kivételes intézkedést, kiterjesztő értelmezéssel alkalmazni nem lehet. — A fellebbezési bíróság álláspontjának helyességét a Rendelet 44. §. utolsó bekezdésének az alperes által a per során felhívott rendelkezése sem támasztja alá, mert ez a rendelethely a szabad egyezkedés tárgyaül szolgáló kivételes esetnek az 1874. évi XXXV. t.-c. 55. §-ában meghatározott körét nem érinti. — Ezek folytán dr. L. által kifejtett közjegyzői tevékenység díjazása is a Rendelet vonatkozó általános szabályai alá esik, amely általános szabályok alkalmazása szempontjából az a körülmény, hogy a különben a hagyatéki eljárás vezetésére illetékes közjegyző ügykörébe tartozó teendőket az adott esetben magánmegbízás alapján részben

más közjegyző látta el és hogy az ilyen ténykedések mikénti díjazását a rendelet külön nem említi, — csak annyiban jöhet figyelembe, hogy ilyenkor a közjegyzői díjszabásra vonatkozó általános szabályok az eset körülményeihez képest megfelelően nyernek alkalmazást. — Minthogy pedig a csatolt kötelezvényben kikötött közjegyzői díj a Rendelet általános szabályai szerint járó díjat többszörösen meghaladja, tehát az arra vonatkozó megállapodás a Rendeletnek a jelen esetben is alkalmazható 38. §-ában foglalt jogszabály folytán tilos és érvénytelen és azáltal sem vált volna érvényessé, ha azt a felperes öt kötelezőnek utóbb valóban elismerte, a szóbanforgó szerződéses megállapodás érvénytelenségének megállapítására irányuló kereseti kérelem ebből az okból jogszerű alapon nyugszik.“

A határozat indokolásában a közjegyzői gyakorlatot érintő két fontos megállapítás van. Az egyik az, hogy hagyatéki ügyekben a kir. közjegyző a felek külön megbízása alapján az illetékes kir. közjegyzőnél eljárhat, *feleket örökösödési ügyekben, tehát a hagyatéki tárgyaláson s ezzel kapcsolatos osztályos egyezség megkötésénél is képviselhet.* Ez a megállapítás kétségtelenül helyes s a törvény rendelkezéseinek és intencióinak is megfelel. Eppen ezzel a törvényes intencióval ellenkezik azonban — szerény véleményünk szerint — a Kúriának az a megállapítása, mintha ilyen esetekben a közjegyző díjazásra csupán a díjszabás általános tételének keretében tarthatna igényt. Határozottan erőltetettnek tartjuk azt a magyarázatot, mintha a díjrendelet különböztetni akart volna az 1874:XXXV. t.-c.55. §-a alapján vállalt s egyéb magánmegbízások között. Ha ez volt a cél, akkor következetesen szabályoznia kellett volna azokat az egyéb magánmegbízásokat is, mert azokat csak erőszakoltan lehet a díjszabás bármely rendelkezése alá vonni. Elcsúszik így a 60.600/1926. I. M. rendelet 38. §-ára való utalás is, amely viszont csupán a díjszabásszerű díjak kérdését szabályozza egészen külön fejezetben. A gyakorlat is egyöntetű különben abban az irányban, hogy különböző díjtételek alá tartozó magánmegbízások nincsenek. Csak általánosságban magánmegbízás van, amelyért járó díjak helyes törvényértelmezés szerint szabad egyezkedés tárgyai.

Közjegyzőjelölt működhet-e főnöke távollétében? A szombathelyi közjegyzői kamara egy szabadságolási kérvénnyel kapcsolatosan határozott abban a kérdésben, vajjon a közjegyző távolléte idején az 1886:VII. t.-c. 4. §-a alapján eljárhat-e hagyatéki ügy tárgyalásánál bejegyzett jelöltje, aki nem bír helyettesi jogosítvánnyal. A kamara álláspontja szerint a közjegyző jelölt ily irányú működése nem engedhető meg, mert az 1886:VII. t.-c. 5. §-a szerint a közjegyzőt betegség, vagy távollét esetén csakis a törvényszakaszban megszabott személyi feltételekkel bíró közjegyzőhelyettes helyettesítheti. A törvény 4. §-a szerint végzett munkakör teljesítésére vonatkozó jogosítvány csupán a kir. közjegyző személyesen és esetenként adott megbízására elvégzett kisegítő tevékenységet enged meg, de ezt a jelölt nem végezheti akkor, midőn maga a kir. közjegyző távolléte miatt nem működik. Az a rendelkezés, hogy eljárásához főnökének esetéről-esetéről adott különös megbízására van szükség, arra mutat, hogy a jelölt az öt megbízó közjegyző közvetlen utasítását köteles követni. Ez pedig egyenesen feltételezi a közjegyző működését is. Ezt a törvényértelmezést alátámasztja az 1874:XXXV. t.-c. 24. §-ának utolsó bekezdése is, mely szerint a

helyettesítés ideje alatt maga a kir. közjegyző nem végezhet közjegyzői teendőket. Ha tehát megengedhető volna a helyettesi jogosítvány nélkül működő jelöltnek, hogy a közjegyző távollétében is funkcionáljon, akkor az ő tevékenysége idejére is hasonló tilalom állana fenn a kettős ügyködés megakadályozása végett. Mivel pedig ily tilalom nincs, ebből is következik, hogy a jelölt tevékenységét függővé kell tenni a kir. közjegyző egyidejű működésétől, ez pedig távolléte esetén nem tételezhető fel. (ifj. P. A.)

A közigazgatási hatóság aláírás hitelesítési joga. A „Magyar Közigazgatás“ című szaklap idei 5. számában a fenti címen Pulay Kálmán dr. veszprémi közigazgatási gyakornok tollából egy cikk jelent meg. A cikk végső következtetésként helyesen tartja szükségesnek összegyűjteni és felsorolni azokat az érvényben levő jogszabályokat, amelyek közigazgatási hatóság névaláírás hitelesítési jogára, vagy kötelezettségére nézve rendelkezést tartalmaznak. Ezt a közjegyzői kar is felette kívánatosnak tartaná, hogy ne fordulhassanak elő olyan abuzusok, amelyek kétségtelenül jogtalan beavatkozást jelentenek a közjegyzői hatáskörbe. Sőt ezen túlmenően azt is kívánatosnak tartaná a közjegyzői kar, hogy ezek a jogszabályok revízió alá vétessenek s a közigazgatási hatóságok hitelesítési joga csak multhatatlan szükség esetére korlátoztassék, sőt esetleg teljesen meg is vonassék, mert a közjegyzőség intézményes szervezése mellett a hitelesítés nem lehet közigazgatási teendő. A cikk a továbbiakban jogszabállyal óhajtana megállapítani azokat a „többi“ eseteket, amelyekben a közigazgatási hatóság aláírás hitelesítése „szükséges“ sőt, mert a „gyakorlati közigazgatást nem célszerű taxatív felsorolásokkal megkötni“ jogot és módot kellene adni a közigazgatási hatóságnak arra, hogy elsősorban, vagy kizárólag közigazgatási ügyekben névaláírást hitelesíthessen. Ujabb jogszabályt s különösen az esetek részletes felsorolását mellőző jogszabályt, a közigazgatási hatóság aláírás hitelesítési jogára nézve nemcsak hogy nem helyeselhetünk, de azt indokolatlannak és szükségtelennek tartjuk. Az csak még szélesebbkörű lehetőséget nyujtana a közigazgatási hatóságoknak arra, hogy a közjegyzői hatáskörbe szabályellenesen beavatkozzanak. A közjegyzők hitelesítési jogköre azok teljes anyagi felelősségének fedezete alatt áll, ami a közigazgatási hatóságoknál nincsen meg s amellet a közjegyző a hitelesítési jogkört igen magas elméleti és gyakorlati jogi képesítés mellett gyakorolja, ami a közigazgatási hatóságoknál szintén nincsen meg. Ennek a közlönynek a hasábjain majdnem minden számban közlünk adatokat arra, hogy a gyakorlatban hogyan fest ez a közigazgatási hitelesítési jogkör — éppen a mult számban közöltük, hogy az egyik községi jegyző a feleségnek a férj által eszközölt aláírását hitelesítette — eminens jogszolgáltatási érdekek tehát nemcsak hogy nem teszik szükségessé ennek a hitelesítési jogkörnek különösen nem részletezett esetekre való kiterjesztését, hanem éppen annak megszüntetésére nyujtanak határozott indokot.

A magyar-német hitelesítési egyezmény (1941: III. t. c.) ideiglenes alkalmazása. A m. kir. igazságügyminiszter 23481/1941. I. M. szám alatt az alábbi tájékoztató közleményt adta ki:

„A német birodalmi kormány diplomáciai úton közölte a magyar kormánnyal, hogy a német birodalmi hatóságok a viszonyos eljárás feltételez-

sével már 1941. évi április hó 15. napjától kezdve hajlandók a Berlinben, 1940. évi május hó 27-én kelt és az 1941:III. t.-c.-be iktatott magyar-német hitelesítési egyezmény rendelkezései szerint eljárni.

Habár a szóban lévő egyezmény — 9. cikkének második bekezdése értelmében — alakszerűen csak 1941. év június hó 18-án lép hatályba, figyelemmel a német birodalmi kormány nyilatkozatára, nincsen akadálya annak, hogy a magyar igazságügyi hatóságok viszonyossági alapon a magyar-német hitelesítési egyezmény rendelkezéseit már 1941. évi április hó 15. napjától kezdve alkalmazzák, illetve annak rendelkezései szerint járjanak el.“

Eszerint mindkét állam hatóságai már a törvény hatálybalépése előtt illetve ez évi április 15-től kezdve többek között a közjegyzőktől készített közokiratokat, valamint a tőlük hitelesített okiratokat minden további felülhitelesítés szüksége nélkül joghatályosoknak elfogadni kötelesek.

Lázár Ferenc dr. felsőházi tag, budapesti kir. közjegyző, a budapesti kamara elnöke, fiatal, jó családból való, gyakorlott, megbízható, a német nyelvet szóban és írásban biró helyettest keres.

Telekkönyvi ügyekben jártas, szép írású *írnok* vagy *jelölt* esetleg *helyettes* alkalmazást nyer: Dr. Csányi László szekszárdi kir. közjegyzőnél.

A dunaszerdahelyi kir. közjegyzői irodámban gyakorlattal biró, telekkönyvi ügyekben jártas *közjegyző jelölt* azonnal alkalmazást nyerhet, fizetési igények megjelölésével jelentkezést kérek Dr. Uhrovics Vendel kir. közjegyző Dunaszerdahely, címre.

Állást keres kir. közjegyzői irodába 18 évi gyakorlattal, jó bizonyítvánnyal, telekkönyvi ismerettel, perfekt *gépiro és kezelőnő*. Fazekas Sándorné, Kunszentmiklós, Kossuth Lajos-u. 10.

Közjegyzőhelyettesül ajánlkozom kilenc évi helyettesi gyakorlattal, kitűnő bizonyítványokkal s német nyelvjogosítvánnyal. Dr. Horváth Jenő, Szentendre, Kossuth Lajos-u. 12.

Kir. közjegyzőhelyettesek és jelöltek állásközvetítését a Magyarországi Kir. Közjegyzőhelyettesek Országos Egyesülete végzi. Cím: Östör András dr. kir. közjegyzőhelyettes, titkár, Budapest, V., Berliini-tér 4.

Kihirdetett törvények:

az 1941. évi I. t.-c. Magyarországnak a Japán, Németország és Olaszország között Berlinben, 1940. évi szeptember hó 27. napján kötött háromhatalmi egyezményhez történt csatlakozásáról,

az 1941. évi II. -c. A Belgrádban 1940. évi december hó 12-én kelt magyar-jugoszláv barátsági szerződés becikkelyezéséről.

Rendeletek:

9200/1941. I. M. sz. Monoron második kir. közjegyzői állás rendszerezése.

9800/1941. I. M. sz. Kispesten második kir. közjegyzői állás rendszerezése.

166.000/1940. P. M. sz. Az egyenesadókra vonatkozó egyes törvényes rendelkezések módosításáról és kiegészítéséről szóló 1940:XXII. t.-c. IV. fejezete 28., 29., 30., 37., 32., 33., 34., 35., 36., 38., 41., 42. §-ainak végrehajtása.

140.700/1941. B. M. sz. A Magyar Szent Koronához visszacsatolt keleti és erdélyi országrészen a városi ingatlan vagyonátruházási illeték szedéséről.

10.297/1941. I. M. sz. A Magyar Szent Koronához visszacsatolt keleti és erdélyi országrészen új kir. közjegyzői állások rendszeresítése.

1.440/1941. M. E. sz. A román uralom alól felszabadult keleti és erdélyi országrészen az ingatlanokra vonatkozó magánjogi jogszabályok hatályának kiterjesztése.

500/1941. M. E. sz. A Magyar Szent Korona területén lévő háborús magyar államadósági címletek letétbehelyezése.

65.954/1941. P. M. sz. Az idegen államok pénznemeiben megállapított értékeknek az illetékek, továbbá a fényüzési adók megállapítása szempontjából pengőértékre való átszámítása.

1600/1941. M. E. sz. A személyi és családi jog egyes rendelkezéseinek a keleti és erdélyi országrészen hatálybaléptetése.

1800/1941. M. E. sz. A magyar állampolgárság fenntartásánál megkívánt belügyminiszteri nyilatkozat megtétele időtartamának számítása.

1730/1941. M. E. sz. A honvédelemről szóló törvényben meghatározott határsáv újabb megállapítása.

10650/1939. M. E. sz. A honvédelemről szóló törvényben meghatározott egyes ingatlanforgalmi korlátozások.

1940/1941. M. E. sz. A zsidók közéleti és gazdasági térfoglalásának korlátozásáról szóló 1939:IV. t.-c. földbirtokpolitikai rendelkezéseinek a visszacsatolt keleti és erdélyi területen végrehajtása.

18800/1941. I. M. sz. A telekkönyvi forgalomnak a visszacsatolt keleti és erdélyi országrészen megindításával kapcsolatos rendelkezések.

18900/1941. I. M. sz. A keleti és erdélyi országrészen az ingatlanokra vonatkozó magánjogi jogszabályok hatályának kiterjesztéséről szóló 1940/1941. M. E. számú rendelet egyes rendelkezéseinek végrehajtása.

2310/1941. M. E. sz. A háborús magyar államadósági címletek letétbehelyezéséről szóló 500/1941. M. E. számú rendelet kiegészítése és módosítása.

80692/1941. P. M. sz. Az idegen államok pénznemeiben megállapított értékeknek az illetékek, továbbá a fényüzési és forgalmi adók megállapítása szempontjából pengőértékre való átszámítása.

Jogi- és illetékügyi irodalmi szemle.

Magyar Jogi Szemle. (XXII. évfolyam 7. szám). Kelemen László dr. egyetemi magántanár A bírói szerződésmódosító jog címen e számban megjelent cikkében kritikai alapon foglalkozik azokkal az esetekkel, amelyekben a szerződés bírói módosítása a gyakorlatban előfordul. Négy esetet sorol fel, ezek: 1) a kötbér mérséklése, 2) versenytilalom s általában a kötelezett legszemélyesebb jogait, különösen gazdasági szabadságát és boldogulását túlságos mértékben korlátozó kikötések enyhítése, 3) a gazdasági lehetetlenülés miatt és 4) a méltányos jogalkalmazás érdekében elkerülhetetlenül szükséges szerződés módosítások. Hangsúlyozza a cikk, hogy a bírói szerződés módosító jogban csak egészen kivételes jogsegélyt kell látni s ehhez csak az elkerülhetetlenül szükséges esetekben kell folyamodni s akkor is csak annak megállapítása után, ha a hiba nyilvánvaló s annak kiküszöbölésére más lehetőség nem adódik. Legfontosabb irányelv, hogy úgy, ahogy a felek nyilvánvalóan nem akarták, bírójlag sem lehet módosítani a szerződést. — Tárkányi Ernő dr. bírósági jegyző irt még ebbe a számba cikket Az elítéléshez fűződő jogkövetkezmények előzetes kizárásáról. A rendes rovatok közleményei során megemlékezik a szám Egyed István egyetemi tanárnak az Országos Nemzeti Klubban Magyar jellem és magyar alkotmány címen tartott előadásáról. Az előadás előbb a nemzeti jellem jellegzetes tulajdonságaival foglalkozik, amelyek tulajdonképpen a honfoglalástól kezdve a nemzetet végigkísérték eddigi útjain. Ezek a tulajdonságok visszatükröződnek a nemzet történelmi alkotmányában is, amelynek főjellemzői a jogfolytonosság, a közjogi szellem, a nemzeti és keresztény jelleg, a királyi államforma, az alkotmányosság, a jogeszmé, a nemzetiségek jogainak elismerése. Nincs még állam — állapítja meg előadása végén Egyed István, amelynek történetében az alkotmány oly szerepet játszott volna, mint Magyarországon, mert ez az alkotmány a magyar nemzeti lélekből nőtt és nemzeti egyéniségünket tükrözi vissza.

Gazdasági Jog. (II. évfolyam 4. szám.) Gazdasági szemlélet a büntetőjogban címen Tury S. Kornél egyetemi tanár, Valódi és nem valódi szövetkezet címen pedig Kuncz Ödön dr. egyetemi tanár, a folyóirat kiváló szerkesztője irtak az áprilisi számba cikkeket. A Szemle rovatban a kolozsvári jogászoknak a jogegységesítésről megkezdett akciójának folytatásáról hoznak tudósítást. E tárgyban a március 12-én megtartott vitaülésen, amelyet Buza László dr. jogi kari dékán vezetett, felszólaltak Tury S. Kornél egyetemi tanár, Farkas Béla táblai tanácselnök, Balás P. Elemér egyetemi tanár, Személyi Kálmán dr. egyetemi tanár, Mikó Imre dr. és Tusa Gábor dr. ügyvédek, orsz. képviselők. A felszólalók túlnyomóan a magánjogi kódex megalkotását sürgették, addig is azonban a jogegység érdekében véleményük szerint sem lehet kitérni a magyar szokásjogi rendszernek a visszacsatolt erdélyi területen mindenestre fokozatos kiterjesztése elől. Ebben az irányban döntötte el a vitát az igazságügyi kormány is, amely a magánjogi jogszabályok fokozatos kiterjesztését már megkezdte.

A budapesti ügyvédi kamara évi jelentése A budapesti ügyvédi kamara ez évi március hó 30. napján tartott rendes évi közgyűlése tárgyalta a kamara évi jelentését, amelyet Komarnicki Román dr. főtitkár állított össze. A magas jogi színvonalon tartott jelentés külön füzetben is megjelent s ennek nyomán közöljük a jelentés bevezető részének alábbi komoly figyelemre méltó részleteit:

„Alkotmányjogunk korszerűségének kérdésére vonatkozó fejtegetése is, éppúgy mint minden jogszabály, vagy jogi szervezet alá van vetve a viszonyok által megkövetelt változásoknak. Az alkotmány tehát, amely nemcsak az öncélú nemzeti létnek egyik megnyilvánulása, hanem az állam legfőbb feladatainak megoldására szolgáló eszköz is, kell, hogy az adott viszonyokhoz, a kor által követelt feladatokhoz és az elérendő célokhoz alkalmazkodjék. Mert, ha az alkotmány a nemzet jogi életformája, ez azt jelenti, hogy az magá a mozgó és haladó élet, amely követi a történelem változásait, az egyes korok szellemi átalakulásait, azok szükségleteivel és igényeivel lépést tartva, hozzájuk idomul. Viszont az alkotmány a nemzet legsajátosabb énjéből fakadván, a nemzeti jellem egyik lényeges alkotó része és ezért a maga képére alakít, a maga szellemében idomít át minden befolyást, ami szellemi tartalmával és eszmerendszerével nem volna azonos.

Az alkotmánynak a viszonyokhoz és a korok változásaihoz való ebben az alkalmazkodásában azonban két nagy jelentőségű követelmény áll fenn. Nevezetesen az, hogy az alkotmány éppen alapvető jelentőségénél fogva a viszonyoknak nem bármilyen, hanem csupán mélyreható és tartós változásaira reagálhat, másrészt ez az alkalmazkodása nem lépheti túl azokat a kereteket és határvonalakat, amelyeket a magyar alkotmány lényege és szelleme megszab.

„Ma amikor a világ a háború lázalmában ég, a háború pedig a legforróbb erjedésnek az állapota, amelynek sem a népek közötti kihatásai át nem tekinthetőek, társadalmi és gazdasági tanulságai objektíve még le nem vonhatók, ezért a higgadt és megfontolt előrelátásnak és felelősségérzetnek a mélyebb-reható alkotmányreform időszerűségét kétségbe kell vonnia.“

„Az alkotmánynak a korhoz és a viszonyokhoz való alkalmazkodása tehát mindenben az alkotmány alapelveinek és lényegének, vagyis a nemzeti önkormányzat gondolatának keretében, a magyar közjogi hagyományok és közjogi szemlélet szellemében kell, hogy történjék, ami a jogfolytonosság útján és a jogfejlődés eszközeivel valósítandó meg.“

„A legfőbb és alapvető követelmény azonban: ha lesz reform, ez legyen szellemében minden tekintetben magyar, olyan, amely a reánk kötelező nemzeti hagyományok talajában gyökeredzik, amely benne fekszik a magyar alkotmányos jogfejlődés irányvonalában, mert csak akkor fog megfelelni annak a rendeltetésnek, hogy a nemzetet az alkotmányosság útján erősítve, hivatása betöltésére és jövőendő céljai elérésére képesítse és így a maga kiteljesedésére vezesse.

Tudjuk, hogy ma nagy feladatok korát, nagy veszélyek idejét érzük, amikor minden előrelátó és a multból okuló nemzet felfokozza központi hatalmának erejét, tudjuk, hogy súlyos szociális és gazdasági feladatok előtt állunk, amelyeknek helyes megoldása nemzedékekre dönti el ennek az országnak és népének sorsát és jólétét, de azt is tudjuk, hogy ma nem volna szabad a parancsoló szükséges túlmenő közjogi vitákra fordítani ezt

az energiát, amikor égetően sürgős napi kérdések dübörögnek ajtóinkon. Mert nincs az a nagyjelentőségű gazdasági kérdés, vagy szociális reform, amelyet alkotmányunk birtokában, amely a maga rugalmasságában és hajlékonyságában minden idők követelményeinek megfelelni képes, helyesen értelmezett közösség gondolatától áthatott szociális szellemben vagy észszerű gazdasági megfontolásoktól vezérelve megoldani nem tudnánk azzal a szakszerűséggel és abban az ütemben, amelyet az idők lendülete megkövetel. Átmeneti és fejlődésükben még le nem zárt idők kedvéért senki ne sűrűsessen rajta oly változásokat, amelyet a szükség sem indokol, de amely az alkotmányt gyökerében változtatná meg, kivetkőztetné és idegenné tenné az intézményt, amely a Szent Koronával betetözött nemzetegységet alkotja. Ez nem érzélgős regényesség, hanem csak a mult köteleles tisztelete mellett az a józan és okos realitás, hogy a nagy megpróbáltatások idejében különösen ragaszkodjék a nemzet ahhoz az alkotmányhoz, amelyben immár ezer esztendeje jóban, rosszban benne él.

„A történelmi mult ezeréves tanujához való ragaszkodás és a nemzeti fejlődés irányában való haladás szellemében hívjuk ezért egységre Karunk minden tagját és rajta keresztül az egész nemzetet a magyar alkotmány iránti hűségre. Szeresse, becsülje és tisztelje alkotmányát, hisz vele saját multját becsüli és jövőjét építi mert csak ezzel az alkotmánnyal maradhat magyar a magyar.“

Illetékügyi Közlöny. (XVI. évfolyam 7. és 8. szám.) Két külön cikket közölnek a 8. számban. Az egyik „A tantiém adó szerepe pénzügyi jogrendszerünkben“ címen Wirkmann Imre, a másikat „A házingatlant kezelő részvénytársaságok, szövetkezetek és korlátolt felelősségű társaság felszámolásaival kapcsolatos illetékkedvezmény“ címen Hegyessy Gyula dr. szerkesztő irtak. A 7. számként megjelent Illetékügyi joggyakorlat a közigazgatási bíróság pénzügyi osztályának újabb határozatait közli.

Joggyakorlat.*

Magánjog.

26. Sem maga a mesterség folytatása, sem egy pénzügyi intézetnél egy vezérigazgatói állás betöltése, sem pedig az országgyűlési képviselővé való választás nincs főiskolai képesítéshez kötve, következésképp az ilyen mesterséget folytató, s illetve ilyen tisztséget betöltő személy nem *honorácior*. Ennélfogva a felperes foglalkozása és viselt tisztsége alapján akkor sem

* Ebben a rovatban közölt jogesetek közül azokat, amelyek a Budapesti székeli bíróságok állásfoglalásait tartalmazzák részben a közvélemény rendelkezésünkre bocsátott határozatok, részben pedig a „Jogi Hírlap“, a „Magyar Jogi Szemle“ és a „Gazdasági Jog“ című szaklapok alapján dolgozzuk fel és adjuk közre, az illetékjogi határozatokat pedig túlnyomó részben az „Illetékügyi Közlöny“ című szaklap közlései nyomán.

tekinthető honorációinak, ha való is az, hogy malmát gazdaságilag jelentőséggel bíró iparteleppé fejlesztette s hogy magának gazdasági és társadalmi vonatkozásban számottevő helyet vívott ki. (K. P. I. 3784/1940.).

27. Alperesnek a *hagyatéki vagyontárgyak egy részének megvásárlásakor* a családi kapcsolatoknál fogva tudnia kellett arról, hogy az unokája által örökölt vagyontárgyak nem fedezik a hagyatéki tartozásokat. Tudnia kellett azt is, hogy a felperesnek tartása minő kötelezettségeken alapul és pedig azért is, mert ezzel a kérdéssel kapcsolatban indított perben alperes az örökhagyó életviszonyainak ismeretéről tanuskodó vallomást tett. — Ha a hagyatéki nem fedezi a hagyatéki tartozásokat a hagyatéki hitelező kielégítése csődnyitás kérelmezése nélkül csak abban a sorrendben és arányban történhetik, amelyben ezeket a tartozásokat a hagyatéki csődben kielégítenék. A sorrend, vagy az arány vétkes meg nem tartása esetén a ki nem elégített hagyatéki hitelezőnek az ebből eredő kárért az egész vagyonával felelős. (K. P. I. 3974/1940.).

28. *Örökhagyó hitelezője* nincs elzárva attól, hogy követelését a hagyatéki bírói átadása, vagy az örökösödési bizonyítvány kiállítása előtt keresettel érvényesítse. Ilyenkor azonban mindazokat perbe kell vonni, akik a kereset indítása előtt örökösödési igényt támasztottak. A tényállás szerint az örökösödési eljárás rendjén a törvényes örökösök a hagyatékra igényt jelentettek, ezt azonban a végrendeleti örökösök kifogásolták s így velük szemben perre utasítottak. A törvényes örökösök perbe idézésüket tehát annál kevésbé kifogásolhatták, mert felperes csupán annak türesére kérte őket kötelezni, hogy magát a hagyatékhhoz tartozó vagyontárgyakból kielégíthesse. (K. Pk. V. 2073/1940.).

29. Felperes feleségnek az a kereseti követelése, mely szerint alperes kötelezettséget vállal arra, hogy ő a feleség a bontóperben igényeket támasztani nem fog, vagyoni jogi igényei tekintetében őt kártalanítani és megélhetéséről gondoskodni fog, *erkölcstelen alapon* nyugszik, egy olyan állított kötelezettségen alapszik, amely a felperes és volt férje házasság felbontásának megkönnyítését célozta, tehát a házasság megszüntetése érdekében létesült. Erkölcstelen követelést pedig bírói úton érvényesíteni nem lehet. Erkölcstelen ügyletből kizsákmányolás címen sem származtatható követelés. Különben is kizsákmányolás fogalmilag csak visszterhes ügyleteknél fordulhat elő. (K. P. III. 3712/1940.).

30. Bár anyagi jogunk szerint az örökség arra, akit az örökhagyó rendelkezése vagy a törvény örökösül kijelölt az öröklés megnyílásával a törvény erejénél fogva átszáll, mégis *örökségről vagy örökrésről az örökös szabadon csak a hagyatéki bírói átadása után rendelkezhetik*, addig az osztatlan hagyatéokra az örökösöknek egységes jogközössége áll fenn, ebből következik, hogy az örökösök, vagy azok közül egy is a hagyatéki bírói átadása előtt kizárólagos örökösök jogának igazolása nélkül, örökösök minősítésének valószínűsítése mellett a hagyatékhhoz tartozó valamely igény érvényesítése végett a saját jogán valamennyi örökös javára cselekvően felléphet. A rendelt vagy törvényes s ekként valószínűsített örökösnek pedig ezt a fellépési jogosultságát nem érinti az, hogy a végrendeleti és a törvényes örökös, vagy örökösök között az örökösödési igények tekinte-

tében vita vagy per van folyamatban, mert ennek következménye csak az, hogy a keresettel fellépő örökös az igényt csupán a hagyatéki javára, tehát minden örökös érdekeinek tekintetbe vételével érvényesítheti. (K. P. V. 4279/1940.).

31. *Főszerzőnek a jászokun statutum értelmében a férj tekintendő* s az asszonyt közszerzeményi jog a m. kir. Kúria 415. sz. polgári határozat szerint csak akkor illeti meg, ha a házastársak megállapodtak abban, hogy amit a házasság tartama alatt szereznek az közszerzemény legyen, vagy ha a szerzésre vonatkozó okiratban mint szerző a feleség is szerepel, vagy végül ha a szerzés alapjául a feleség vagyona szolgált. (K. P. I. 3895/1940.).

32. A *végrendeleten* a tanúk aláírása előtt szereplő „előttünk“ *kitétel*, ami az örökhagyó írásbeli végrendeletében is meg van, a Kúria 574. számú polgári elvi jogi határozata értelmében *csak annak az elmaradt igazolásnak a hiányát pótolja, hogy a végrendelet szövegében tanúsított alakszerűségek a tanúk együttes jelenlétében történtek meg*, nem szolgálhat azonban olyan alakszerűségek megtartásának igazolására, amelyek fogamatba vétele magából a végrendelet szövegéből sem tűnik ki. Ennél fogva a tanúk aláírása nélkül szereplő „előttünk“ *kitétel* annak a megállapítására sem alkalmas, hogy az örökhagyó a végrendeletet a tanúk előtt írta alá s a dolog természete szerint még kevésbé alkalmas annak a megállapítására, hogy az örökhagyó a tanúk együttes jelenlétében kijelentette azt, hogy az okiratot végrendeletének tekinti. (Kü P. I. 3896/1940.).

33. A *végrendeletkezési szándék hiányára* vonatkozó fellebbezési bírósági megállapítás annál is inkább megáll, mert az örökhagyó saját nyilatkozatának tartalma szerint abban a meggyőződésben volt, hogy vagyonáról halála esetére szándékának megfelelően és hatályosan rendelkezett, újabb végrendeletkezési szándéka tehát nála fel nem merülhetett. (K. P. I. 3896/1940.).

34. Ha az örökhagyó az előörökös *utóörökösül* rendelt özvegyének személyét nem nevezte meg, az előörökös halálakor vele együtt élt törvényes feleségét kell az örökhagyó szándéka szerint kijelölt utóörökösnek tekinteni, attól függetlenül, hogy az örökhagyó végrendeletkezésekor az előörökösnek más volt a felesége. — Az utóörökösül vagyon az előörökös hagyatékaéhoz nem tartozik, ennek a vagyonnak tekintetében az utóörökös csak az utóöröklés iránt rendelkezett örökhagyóval van öröklési s egyzersmind jogutódi kapcsolatban. — Az utóöröklésnek az előörökös hagyatékaiból (utóörökléssel nem terhelt vagyonából) leendő kielégítésére irányuló igénye a hagyatéki hitelezők követelésével egy tekintet alá esik. — Ha az előörökösnek hagyatéka a hagyatéki tartozások összegét nem fedezi, a hagyatéki hitelezők aránylagos kielégítésének van helye abban a sorrendben és arányban, amelyben ezeket a tartozásokat a hagyatéki csőd esetén elégítenék ki. — A megajándékozott az ajándékozónak az ajándékozás idején fennállott és tőle be nem hajtható tartozásáért az ajándékkal vagy értékével felel az ajándékozó hitelezőinek. — Ha a megajándékozott egyben utóörökös is, felelősségének mértéke tekintetében figyelembe kell venni az utóörökség kiegészítésére irányuló jogát, amelynél fogva az előörökös ajándékozótól kapott ajándék arányos részét az utóörökség hiányzó részének kiegészítésére számolhatja el. (K. P. I. 5211/1940.).

35. A *feltevésben való tévedés* miatt a szerződés hatályát veszti, ha mindkét fél által ismert lényeges feltevés, amely nélkül a felek az ügyletet meg sem kötötték volna, utóbb meghiusul, illetve tévesnek bizonyul. (K. P. I. 3892/1940.).

36. Az *örökség visszautasításának érvényessége* nincs ugyan valamelyik alakszerűség megtartásához kötve, de az olyan tartalmú nyilatkozat csak akkor idézi elő a törvény szerint hozzáfűződő joghatást, ha a körülményekből megállapítható, hogy a nyilatkozat törvényszerű joghatás előidézésére irányuló célzattal tétetett. (K. P. I. 5362/1940.).

37. A *köteles rész kiszámításánál* a hagyaték tiszta értékéhez hozzászámítandó a juttatáskor volt értékben a leszármazók betudandó előadományai és az alkalmi ajándékok kivételével mindazon érték, amellyel örökhagyó vagyontól élők közötti ingyenes juttatásokkal apasztotta. Nincs tehát helye annak, hogy az alperes részére juttatott vételárak helyett az azokon vásárolt ingatlanok és pedig a mai értékben vétessenek számításba. A kiházasítás költsége a köteles részbe arra való tekintet nélkül betudandó, hogy az a szülő vagyoni helyzetével arányban áll-e vagy nem, ha csak a szülő a betudást el nem engedte. Ennek hiányában a kiházasítás költségét arra való tekintet nélkül, betudandó előadományként kell számításba venni, hogy az alperes álláspontja szerint az örökhagyó vagyoni viszonyaihoz képest aránytalanul csekély volt. (K. P. I. 3816/1940.).

38. A Kúriának állandó gyakorlatában kialakult jogi álláspontja szerint a *végrendelkezésre képeesség hiányát elmebaj esetén* is csak akkor lehet megállapítani, ha az elmebaj minőségére vagy felismerhető hatására tekintettel, kétségtelen, hogy az elmebeteg rendellenessége a végrendelkezéshez szükséges értelmes akaratelhatározó képességre zavaróan hatott. Örökhagyónak az a végintézkedése, amellyel vagyontalan vagy csekély vagyonú közeli rokonait alapos ok nélkül kizárta az öröklésből, s őket még hagyományban sem részesítette, a rokoni kötelék erkölcsi szempontjából kifogás alá eshetik, ez a mellőzés azonban magában véve csupán rokoni érzés hiányára való cselekménynek tekinthető, ezt a magatartást egyszerűen az elmebetegség tünetének csak akkor lehet minősíteni, ha minden kétséget kizáró módon bizonyított tény volna az, hogy az örökhagyó az elmefunkciók káros zavarából eredő észszerűtlen okból mellőzte vérrokonait, vagy ugyanilyen okból nevezte ki végrendeleti örökösét, vagy pedig olyan minőségű elmebetegségben szenvedett, hogy emiatt az életműködésnek egész területén intézkedéseinek jelentőségét felfogni képtelen volt. (K. P. I. 3610/1940.). (L. 3356/1940. sz. határozatot közlőny idei 2. szám, 36. oldal, 12. sorszám alatt.).

39. Az állandó bírói gyakorlatban gyökeredző jogszabály szerint a *feleség különvagyont kezelő férj ellenkező kikötés hiányában a vagyonkezelés tartalma alatt a különvagyont szabadon* használhatja, annak jövedelmeit és hasznait szedheti, és azokról ép úgy, mint a hozomány jövedelmeiről számadást adni nem tartozik. Ebből pedig okszerűen következik, hogy mindaz, amit a férj a vagyonkezelés időtartama alatt a különvagyont felhasználásával szerzett, kizárólag az ő tulajdonát képezi. (K. P. III. 4907/1940.).

40. Anyagi jogszabályaink értelmében a *semmissé szerződés* nem válik ugyan érvényessé azzal, hogy a semmisség oka később megszűnik, de ha a felek ezután a szerződést megerősítik, egymás irányában kétség esetén akként vannak jogosítva és kötelezve mintha a szerződés kezdettől fogva érvényes lett volna. (K. P. IV. 231/1941.).

41. Az *adásvételi szerződés* szerint az alperes a házat abban az állapotban, amiben az van, adta el a felperesnek. Amennyiben a körülményekből más értelmezésre nem kell következtetni, a bírói gyakorlat az ily módon való felelősség korlátozást rendszerint a szavatosságot kizáró kikötésnek minősíti. Más részről azonban jogszabály az is, hogy a szavatosságot kizáró kikötés hatálytalan, ha az eladó az eladott dolog hiányosságát csalárdul elhallgatta. (K. P. VI. 5029/1940.).

42. A házastársak a házasságkötés előtt szóbelileg megegyeztek abban, hogy egymás vagyonára nem tartanak igényt. Az egyik házastárs elhalálása után a szerzeményi eredetű vagyona felmenő ági- és oldalági örökösök öröklési jogát megelőző hitvestársi örökösdési jogot szerzett a túlélő házastárs. A *házastársak között létrejött* fent említett szóbeli megegyezés tartalmánál fogva azok közé a vagyoni viszonyokat szabályozó szerződések közé tartozik, amelyek *érvényességéhez az 1886:VII. t.-c. 22. §. a) pontja szerint közjegyzői okiratba foglalás szükséges* és pedig tekintet nélkül arra, hogy a megegyezés még a házasságkötést tárgyazó előzetes megbeszélések idejében vagy már a jegyesség alatt jött létre. Mivel pedig a megegyezést nem foglalták közjegyzői okiratba, az mint érvénytelen ügylet a túlélő házastárs hitvestársi öröklési jogának érvényesítését nem akadályozza. (K. P. I. 5362/1940.).

Telekkönyvi jog és eljárás.

43. Akit a jelzálogjog bekebelezésének kérési joga illet meg, az *jelzálogjog előjegyzésének* kérését kétségtelenül érvényesítheti. (K. Pk. V. 1384/1940.).*

44. A *törléshez* megkívánt kellékekkel ellátott okirat mellett a telekkönyvi kérést nem szükséges a bekebelezéshez megkívánt külső alakban kiállítani, nem kell tehát azt kelettel, sajátkezű aláírással és két tanú előttemezéssel ellátni. A telekkönyvi rendtartás 121. §-a ilyenkor csupán az írásbeli alakot kívánja meg, amihez sajátkezű aláírás nem kell. (K. Pk. V. 5361/1940.).

45. A jogosított személy halála után halotti anyakönyvi kivonat alapján a telekkönyvből csak az olyan *személyes jogokat* lehet törölni, amelyek a jogosított halálával megszűnnek. Az adott esetben a megszűnés a

* Általános jogelv, hogy a többen a kevesebb is benne foglaltatik. Ezt a jogelvet a joggyakorlat is általánosságban alkalmazza, eltekintve a budapesti központi kir. járásbírói bíróság, mint tkvi hatóság 3220/1941. tkvi számú végzésétől, amely egy átadó végzés tkvi fogantatását elutasította azzal, hogy a bekebelezett „jelzálogjogból csupán annak harmadrésze erejéig illeti meg örökhagyót a jelzálogjog, így tehát az összeg fele erejéig való jelzálogjog kitörlése iránti megkeresés elutasítandó volt.“

jogosított halálával a bejegyzés alapjául szolgáló jogügylet szerint nem következett be, a törlést tehát a halotti anyakönyvi kivonat alapján ezúttal nem lehet elrendelni, annak csupán a jogosult örököseinek engedélye alapján van helye. (K. Pk. V. 4415/1940.).

Szerkesztői üzenetek.

G. F. dr. A jogtörténeti adatok alapján s a mai gyakorlatnak is megfelelően a kir. Kúria helyes címzése: „főméltóságú“ és nem „nagy-méltóságú“. Ennek alapja az, hogy a királyi udvarban az ország nagybíráiból alakult bíróság elnöke egy főherceg volt, akinek hivatalos címzése után a bíróság címe is ez volt: Excelsa Curia Regia. Az idők folyamán elmaradt a bíróság főhercegi elnöke, a főhercegekkel töltötték be ehelyett a nádori tisztséget. A hétszemélyes, septemviralis tábla és a király kúriája, ahol a személynök a főméltóságú, együttesen a főméltóságú kir. Curia (újabb helyesírás szerint Kúria). A nádort a bíróságban az országbíró helyettesítette s a nádor kimaradása után, aki a kúnok főbírája lett, marad elnök az országbíró. Ez a zászlósúri méltóság 1883-tól a Kúria elnökségétől el van választva. A Kúria két évszázados jubileumát 1923-ban ülte, amikor is több a Kúriával foglalkozó jogtörténeti tanulmány jelent meg. Ezek megállapításainak eredménye is az, hogy a Kúria régi címe „Excelsa Regia Curia“ volt, ennek pedig szabatos magyar fordítása „Főméltóságú n. kir. Kúria“. Az ide vonatkozó jogtörténeti forráshelyek részletes felsorolását adja Mendelényi László a Jogállam Könyvtára 26. füzeteként „A M. Kir. Kúria“ címen megjelent ismertetése végén. Különben a Jogi Lexikon III. kötet 408. lapján az „excelsus“ címszó alatt a következők foglaltatnak: „Nálunk a Kúriának címe (főméltóságú). — Hibás és sem grammatikai, sem pedig jogtörténeti alappal nem bír a „tekintetes“ kir. ítélőtáblának „nagytekintetű“ címzése.

S. T. dr. A közjegyzői hatáskörbe az utóbbi időben járványszerűen történő jogtalan beavatkozások, amelyekről különben ennek a közlönynek hasábjain már-már állandó rovatszerűen megemlékezünk, adhatják a magyarázatát annak, hogy a beküldött pécsi lapban megjelenhetett a következő tartalmú közlemény: „a tanúk aláírásai az illetékes községi előljáróság, járási főszolgabíró, vitézi székkapitány, esetleg kir. közjegyző által hitelesítendő“. Ez a közjegyzői intézmény felől elég súlyos tájékoztatatlanságról tanuskodó közlemény újabb indok mellett, hogy a kar az illetéktelen hatásköri beavatkozásokat kérelhetetlenül üldözze.

S. I. dr. Tkvi szemle iránt közjegyző részéről érkezett megkeresésre közjegyző által adott *nemleges* válaszürt díj felszámítása lehet talán jogoszerű, azonban a kartársias felfogással össze nem egyeztethető.

KIR. KÖZJEGYZŐK KÖZLÖNYE

FOLYÓIRAT A PERENKIVÜLI TÖRVÉNYKEZÉS
ÉS A KÖZJEGYZŐI GYAKORLAT SZÁMÁRA.

KIADJA

A MAGYARORSZÁGI KIR. KÖZJEGYZŐK ORSZÁGOS EGYLETE.

Megjelenik havonként egyszer.

Felelős szerkesztő és kiadó:
SZEMERJAY-PETRÁN TIBOR DR.
budapesti kir. közjegyző.